

Ginkim kalbą, žemę, jos būdą!
Stokim į darbą kaip milžinai!
Laimina Dievas sėjama grūdą,
Laimina vaisių: gema šimtai.

Maironis

GAIRSAI

Second-Class postage paid at Brooklyn, N. Y., Post Office

Nora mūsų, vyrai, nedaugai yra,
Tačiau tvirti mes, jei rūs vionybė,
Į darbą stočim vyras į vyrą,
Sujungtos rankos autais stiprybę.

Maironis

Nr. 8

SPALIS — OCTOBER, 1981

Vol. 64

ŠILUVOS KOPYČIOS 15 METŲ SUKAKTIS

Rugsėjo 12-13 į Washington, D.C., suvažiavo Rytiniame pakraštyje gyvenantys lietuviai atšvęsti Šiluvos kopyčios 15 metų sukaktį. Kopyčia yra Tautinėje Nekalto Prasiidėjimo šventovėje (National Shrine of the Immaculate Conception) Washingtono. Savaitgalio programą organizavo Lietuvių Katalikų Federacijos atstovas Washingtono, Joseph Simanis, ilgametis LB-ės ir vyčių bendradarbis ir veikėjas. Jam talkino washingtoniečiai Asta Banionytė, Aldona Fitch ir Linas Kojelis.

Šiai sukakčiai atšvęsti atvyko ypač didelis būrys svečių iš Bridgeport, Connecticut. Šeštadienį šią ekskursiją, kurią suorganizavo bridgeportieškis Terry Trainis, šiluti lietuvių pasiuntėnybėje priėmė Lietuvos atstovas dr. S. Bačkis ir ponis. Po to svečiai nuvyko į Kapitolijų Bridgeport kongresmano Stewart McKinney (R-Conn.) suroštam priėmimui. Priėmimo sveikinimo žodžius tarė J. Simanis ir kong. McKinney asistentas Rod Rahe. Savo sveikinime, Rahe pridėjo, kad kong. McKinney ir toliau remis svarbią ir naudingą kongresinę akciją Lietuvai ir lietuvių politiniams kaliniams padėti. Į priėmimą buvo atvykusi naujai paskirta Valstybės Departamento Pabaltijo skyriaus vedėja Mildred Patterson, bei John Cooper, gerai žinomas "People to People" organizacijos tarybos narys.

Sekmadienį per 300 lietuvių suvažiavo į iškilmingas mišias Nekalto Prasiidėjimo šventovėje. Mišių pagrindinis koncelebrantas ir pamokslininkas buvo vysk. Thomas W. Lyons. Savo pamoksle jis pabrėžė katalikybės svarbą praetyje ir dabar lietuvių tautai. Baigiant vysk. Lyons perskaitė ištraukę iš LKB Kronikos, kurią jis jau eilę metų skaito. Šalia vysk. Lyons, mišias koncelebravo kun. dr. T. Tomas Žitraitis, OP. Skaitymus skaitė Algimantas Gureckas ir Izabelė Laučkaitė. Tautiškai apsirengę Washingtono K. Donelaičio lituanistinės mokyklos mokiniai ir Gabijos tautinių šokių grupės šokėjos dalyvavo procesijoje ir nešė aukas.

Ypatinę muzikinį malonumą suteikė iš Baltimorės atvykęs Dainos choras, kuriam vadovauja ir vargonais groja Charlotte Morris.

Po mišių dalyviai turėjo progos susitikti su vyskupu Lyons, kun. Žitraitiu, dr. ir p. Bačkiais, p. Simanijū ir su iš New Yorko atvykusiu dailininku Vytautu Jonynu, kuris kartu su dailininkais Albinu Elskum ir Vytautu Kašuba paruošė Šiluvos kopyčią prieš 15 metų.

Buvo malonu, kad į šią svarbią šventę atvyko tiek daug lietuvių iš daugelio tolimų vietovių: Rhode Island, Massachusetts, Connecticut, New Yorko ir Baltimorės.

Linas Kojelis

Washingtono rugsėjo 13 paminėta Šiluvos kopyčios 15 metų sukaktis. Kopyčioje mišias aukojo vysk. Thomas W. Lyons. Kairėje Tėv. Tomas Žitraitis, OP, už vyskupo Juozas G. Simanis, dr. Stasys Bačkis, Ona Bačkienė. Nuotrauka paimta iš "Catholic Standart".

NETEKUS STASIO BARZDUKO ...

Rugsėjo 13 dieną Clevelande mirė Stasys Barzdukas, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės garbės pirmininkas, pedagogas, visuomenininkas, iškilus užsienio lietuvių veikėjas. Kalbant apie velionį, tokių apibūdinimų galima ir būtina išvardinti žymiai daugiau.

Stasys Barzdukas sirgė jau keletus metus, moderniajai medicinai nepajėgiant susidoroti su muskulų atrofijos liga, ardančia gyvybės organizmą pamažu, bet nesustabdomai. Velionis gal vargo labiau, negu kitos ligos pakirstieji, nes jau pora metų jis buvo netekęs regėjimo. Šviesią dar matydavo, bet skaityti nebegalėjo. Negalėjo ir rašyti, nebevaldydamas rankų, tačiau jo atmintis buvo šviesi, protavimas žvalus. Beveik iki pat mirties diktavo laiškus ir straipsnius. Vienas jo paskutinių laišku

buvo padikuotas beveik atėitinininkų kongreso išvakarėse. Jame Barzdukas linkėjo savo dar vaikystės dienomis pamiltai organizacijai ir toliau tvirtai laikytis savo principų.

Stasys Barzdukas, kilęs iš Marijampolės apskrities, Jungtinėse Valstybėse išgyveno 31 metus. Visą laiką Clevelande, kuriame daug lietuviškos veiklos, gyvuoja dvi savos parapijos. Lietuvoje Barzdukas pedagoginį darbą dirbo Tauragėje, Prienose ir Alytuje.

1944 metų rudenį su šeima pasitraukęs iš Lietuvos, Barzdukas tęsė pedagoginį darbą tremties mokyklose Vakarų Vokietijoje. Ten drauge su kalbininkais Pranu Skardžium ir J. Laurinaičiu paruošė ir išleido Lietuvių kalbos vadovą, ir šiandien tarnaujantį išeivijai. Nuo pat atvy-

STASYS BARZDUKAS, kalbininkas, mokytojas, gimnazijos direktorius, vienas iš Lietuvių Bendruomenės kūrėjų Amerikoje, uoliaus jos veikėjas, nenustantis kultūrininkas, mirė 8 m. rugsėjo 13 Clevelande.

kimo į Ameriką Stasys Barzdukas visa siela ir kūnu įsijungė į Lietuvių Bendruomenės organizavimą ir joje veiklą tiek Jungtinėse Valstybėse, tiek ir visame laisvame pasaulyje. Kruopščiai ėjo jam patiktas pareigas—buvo ir savo gyvenamos vietovės apylinkės valdyboje, ir Jungtinių Valstybių krašto valdybos pirmininkas, ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos vicepirmininkas, ir pagaliau penkerius metus—jos pirmininkas. Be to, keliolika metų redagavo Pasaulio Lietuvių Bendruomenės biuletinį, jo pastangomis išsivystęsių į puošnų žurnalą — Pasaulio Lietuvių, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės garbės pirmininku Barzdukas išrinktas 1973 metais Washingtono seime.

Šalia gausaus darbo bendrinėje pasaulio lietuvių organizacijoje, Barzdukas uoliai dalyvavo ir kitoje veikloje, ypač Ateitinininkų federacijos gretose. Buvo jos tarybos nariu. 1977 metais, devintojo kongreso proga, suredaguoto didoką leidinį — Ateitinininkų kelius.

Sielojosi Barzdukas jaunimo išsaugojimu lietuvių bei. Kiekvieną vasarą dėstė lietuvių kalbos kursus. Palaikė labai glaudžius ryšius su jaunuomene, buvo jos labai mėgiamas. Priklausė prie Lituanistikos Instituto, uoliai bendradarbiavo spaudoje, redagavo kitų autorių knygas. Bene paskutinis jo didesnis darbas, jau beveik nebeatant — kalbininko Leonardo Dambriūno raštų spaudai suredaguojimas. Barzdukas priklausė ir prie Lietuvių Katalikų Susivienijimo.

Atsisveikinimo ir susitelkimo vakaras įvyko D. M. Nuolatinės Pagalbos parapijos salėje. Ten rugsėjo 14 d. buvo pašarvotas Stasio Barzduko kūnas. Salė buvo pilna vietos ir iš toliau atvykusių lietuvių. Tokio masto šermenių Clevelande tarp lietuvių jau seniai nebuvo.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vardu žodį tarė jos valdybos pirmininkas inž. Vytautas Kamantas, Ateitinininkijos vardu atsisveikino dr. Vytautas Vygančas, pirmininkavęs ką tik pasibaigusiam ateitinininkų dešimtajam kongresui. Velionio vyrėnysis sūnus Arvydas paskaitė kelias ištraukas iš tėvo palik-

POPIEŽIUS PASKELBĖ NAUJĄ ENCIKLIKĄ

Popiežius Jonas Paulius II-asis rugsėjo 15 paskelbė trečiąją savo encikliką, kuri yra skirta žmogaus darbo problemai. Naujoji enciklika, kurios originalas yra parašytas lotynų kalba, prasideda žodžiais "Laborem exercens" — Atlikdamas darbą. Jau pačiu pirmuoju sakiniu ji pabrėžia esminę mintį, kad žmogus savo darbu pelno kasdieninę duoną ir prisideda prie žmoniškesnės visuomeninės santvarkos, o tuo pačiu ir prie pasaulio pažangos kūrimo.

Šio encikliko, kaip ir dviejuose ankstesnėse Jono Pauliaus II enciklikose, visu ryškumu atsispindi Bažnyčios ir popiežiaus rūpestis žmogaus problemomis šiuolaikiniame pasaulyje, žmogaus orumo apsaugojimu, teisingumo ir taikos įgyvendinimu, su tuo skirtumu, palyginus su ankstesniaisiais dokumentais, kad naujoji enciklikoj pagrindinis dėmesys yra skiriamas ne bendriesiems socialiam klausimams, bet išimtinai darbo pasaulio problemom, kurių teisingas supratimas atveria kelią į visų kitų žmonių tarpusavio sugyvenimo, problemų, arba vadinamojo socialinio klausimo, sprendimą.

Jonas Paulius II-asis doku-mente atskleidžia, kaip krikščioniškojo mokslo šviesoj turi būti saugojamas asmens orumas, ugdomos pagrindinės asmens tei-

sės kasdieninio žmogaus gyvenimo, tai yra darbo, aplinkoj. Jau darbo problemos yra ypač artimos, nes jis turėjo progos betarpiškai su jomis susipažinti, jaunystėj dirbdamas kaip paprastas darbininkas.

Esminė šios enciklikos mintis yra ta, kad ne žmogus turi būti pajungiamas darbui, o darbas turi tarnauti žmogui. Tuo būdu yra iškeliamas drauge ir žmogaus, ir darbo nepamainoma vertė. Darbas įprasmina žmogaus žemiškąją egzistenciją, padeda žmogui pilnai išvystyti savo asmenybę, atskleidžia paties Dievo žmogui duotą pašaukimą dalyvauti pasaulio pažangos kūrime. Gi žmogus sukilina darbą, iškelia darbo vertę.

Jonas Pauliaus II-ojo enciklika "Laborem exercens" yra padalinta į penkis dalis.

Pirmojoje daly, arba įvade, yra prisimenama devyniasdešimties metų sukaktis nuo popiežiaus Leono XIII-ojo enciklikos "Rerum novarum" paskelbimo, nurodant Bažnyčios rūpestį istorijos būvyje socialiniais ir ypač darbo klausimais, siekiant išskirti žmogaus darbo vertę ir apsaugoti žmogų nuo neteisningumo. Čia yra taip pat išryškinama Bažnyčios socialinio mokslo evoliucija.

Antros dalies antraštė yra "Darbas ir žmogus". Čia yra pateikiama krikščioniškoji darbo samprata, išplaukianti jau iš Šventojo Rašto Senojo Testamento knygų. Lygiu būdu čia yra iškeliamas žmogaus ir darbo santykiai krikščioniškojo mokslo šviesoj. Krikščionybė nuo pat pradžios yra iškėlusis žmogaus darbo kilnumą. Nesvarbu, koks tas darbas bebūtų, jei yra atliekamas garbingai ir sąžiningai, jis nuspelno didžiausios pagarbos. Darbas kilnina žmogų ir įprasmina jo gyvenimą.

Trečiojo enciklikos daly kalbama apie darbo ir kapitalo santykius dabartiniame pasaulyje, nurodant tuose santykiuose pasireiškiančio konflikto priežastis ir išryškinant priemones tam konfliktui pašalinti. Čia ypatinę būdų yra pabrėžiama, kad ne žmogus turi būti pajungtas dar-

mas esąs pastaruojų metu Sovietinės vadovybės demonstravimas savo pasiruošimo įsikišti į Lenkijos vidaus reikalus. Todėl esą svarbu parodyti pasauliui mūsų pakartotiną įsipareigojimą tikro tautų laisvo apsisprendimo principui.

Pasiūlytoji rezolucija busianči aiškus ženklas Kremliai, kad Jungtinės Valstybės nepripažįsta ir nepripažins pavergimo nepriklausomų valstybių. O svarbiausia, tęsė senatorius Thurmond, ta rezolucija bus užtikrinimas komunistų dominuojamų kraštų drąsiems žmonėms, kad mes jų neužmiršome.

Senatoriaus Thurmond rezolucijos tekstas susidaro iš 20 skirsnių. Pirmoje dalyje kalbama apie rezolucijos pagrindą, išdėstant Jungtinių Valstybių ir Jungtinių Tautų svarbiuosius principus tautų laisvo apsisprendimo teisės gerbimo reikalu. Pažymima, kad trys Baltijos respublikos atsidūrė Sovietų Sąjungos sudėtyje ne savanoriškai, kad jos buvo pirma kariškai okupuotos, o paskui prievarta įjungtos į Tarybų Sąjungą. Taip pat pažymima rezolucijoje, kad visos trys baltų tautos visiška skiriasi nuo rusų tautos — ir kalba, ir kultūra, ir papročiais, ir religija. Paminėtos ir gyventojų deportacijos į Sibirą ir pastangos apgyvendinti jas svetimais žmonėmis.

Nežiūrint visų šių priešišku pastangų, sakoma rezolucijoje, Baltijos valstybių gyventojų dvasia esanti nepalūžus, o jų ryžtas siekti nepriklausomo valstybinio gyvenimo tebesą nepajudinamas. Kadangi Jungtinės Tautos ir Jungtinių Valstybių delegacija Jungtinėse Tautosose pastoviai palaikė buvusių imperialistinių kraštų valdžioje Azijos ir Afrikos tautų teisę į laisvą apsisprendimą, todėl Senatas išreiškia tokį savo nusistatymą: Prezidentas ir valstybės sekretorius turėtų padaryti visus reikalingus žygius išskirti Baltijos valstybių klausimą Jungtinėse Tautosose ir prašyti Jungtines Tautas kad jos paragintų Sovietų Sąjungą išvesti iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos visas savo karines pajėgas, agentus ir kolonistus, o taip pat sugrąžinti į tuos kraštus ištremtuosius ir kalinamus jų gyventojus.

Toliau rezolucija nurodo, kad Jungtinės Valstybės neturėtų pripažinti jokių tarptautinių konferencijų, kurios pripažintų neteisėtą Baltijos valstybių aneksavimą. Jungtinės Valstybės tęsiama senato rezolucijoje, turėtų tęsti savo politiką nepripažinti jokia forma Baltijos valstybių aneksavimo. Be to, siūlomoji rezolucija S21 reikalauja, kad visi valdiniai ir privatus žemėlapiai turėtų atskirai žymėti Lietuvą, Latviją ir Estiją, kaip nepriklausomas valstybes.

Rezolucija perduota senato užsienio reikalų komisijai.

J.B.I.

bui, taigi ir kapitalui, bet darbas turi tarnauti žmogui ir jo gerovei.

Ketvirtojo enciklikos daly kalbama apie darbininkų teises, o drauge ir apie jų pareigas. Čia yra svarstomos kai kurios labai aktualios šiuolaikinio darbo pasaulio problemos, kaip santykiai tarp darbdavio ir darbininko, užimtumo klausimas, darbo užmokesčio problema, darbininkų teisė jungtis į profesines sąjungas, žemės ūkio darbininkų teisų apsaugojimas, invalidų įjungimas į darbą, ir t.t.

Paskutinėje, penktojo, enciklikos daly yra kalbama apie dvasinę darbo vertę, arba krikščioniš-

(nukelta 2 psl.)

J.B.I.

GARSAS

Publication No. (ISPS 214-320)
Published Monthly except July and August
LITHUANIAN CATHOLIC ALLIANCE OF AMERICA
341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207 Tel. 827-1351
Second Class Postage Paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
POSTMASTER: Send Change of Address Notice to:
P. O. Box 32 (71-73 S. Washington St.), Wilkes-Barre, Pa. 18703
Subscription \$5.00 per year Advertising Rates on Application
Raštas (straipsnius ir korespondencijas) redakcija teisi savo nuožūra.
Nespausdintus raštus grąžina tik patlems autoriams prašant.

\$5.00 of insurance premium per year is applied to subscription of Garsas

DEŠIMT METŲ
BE P. DAUŽVARDŽIO

Rugsėjo 26 dieną suėjo dešimt metų, kai Chicagoje mirė Petras Daužvardis, Lietuvos generalinis konsulas. Velionis Lietuvos užsienio tarnyboje dirbo nuo 1925 metų. Iš pradžių tarnavo užsienio reikalų ministerijoje Kaune, o iš ten atkeltas į New Yorką vicekonsulu 1925 metų gruodžio mėnesį. 1937 metų pradžioje paskirtas konsulu į Chicago. Vėliau Daužvardis pakeltas generaliniu konsulu, kurio pareigose išbuvo iki pat mirties, (1971 metų rugsėjo 26 dienos).

Petras Daužvardis buvo gimęs Latvijoje, Alūkstos apskrityje. Į Jungtines Valstybes atvyko 1914 metais. Teisės mokslus baigė Washingtone, Georgetowno universitete. Vėliau Chicagoje įsigijo teisių magistro ir daktaro laipsnius.

Amerikos lietuvių visuomenėje veikioje Daužvardis dalyvavo beveik nuo pat atvykimo į šią šalį dienos. Veikė Lietuvos vyčiuose, Katalikų federacijoje, Lietuvių katalikų darbininkų sąjungoje (dirbo jos Bostone leisto "Darbininko" laikraščio redakcijoje). Yra vadova-

ves anksčiau veikusiam L.K. moksleivių susivienijimui. Buvo iškilus kalbėtojas, dažnai lankėsi įvairiuose miestuose su kalbomis apie Lietuvą — pas latvius ir amerikiečių klubuose. Bendradarbiavo spaudoje, gyvai reaguodavo amerikiečių laikraščiuose Lietuvos klausimais. Buvo veiksmingas Lietuvos teisių gynėjas.

Kai 1940 metų birželio 15 d. Sovietų Sąjunga okupavo Lietuvą, netrukus Kaune mėginta sutrukdyti Lietuvos diplomatinę tarnybą užsienyje įvairia apgaulė. Dr. Daužvardžiui siūlyta perimti Lietuvos pasiuntinybę Washingtone, bet Daužvardis griežtai atmetė tas viliones, pranešdamas dirbsiančią tik nepriklausomoms Lietuvos gerovei.

Dr. Petro Daužvardžio palikai palaidoti Chicagoje Šv. Kazimiero kapinėse. Netoli jo ten ilsisi ir jo buvę tokie artimi bendradarbiai, kaip Leonardas Šimutis, prelatai Ignas Albavičius ir Pranas Juras, profesorius Kazys Pakštis ir kiti ankstesnės kartos Amerikos lietuviai, daug dirbę Lietuvai.

j.b.l.

TAUTŲ SĄJUNGA IR LIETUVA

Rugsėjo 22 dieną sukako 60 metų, kai Tautų Sąjunga priėmė Lietuvą, kaip pilnateisį savo narį. Tuo būdu tarptautinė valstybių šeima 1921 metais pripažino Lietuvą savarankišką, nepriklausoma valstybę. Pati tautų Sąjunga buvo įsteigta 1919 metų Versalio taikos sutartimi. Pirmas visuotinis jos susirinkimas buvo sukvietas 1920 metų lapkričio 15 dieną ir truko iki gruodžio 18. Jau tada Lietuvos vyriausybė kreipėsi į Tautų Sąjungą, prašydama priimti ją į savo narius, kaip nepriklausomą valstybę. Tačiau pirmą kartą jos prašymas atidėtas dėl kelių priežasčių.

Daugumas Tautų Sąjungos narių tada dar nebuvo tikri, ar Lietuva ir jos kaimynės Latvija ir Estija galės išsilaikyti. Didžiosios valstybės, laimėjusias

pirmą pasaulinį karą, atrodo, vengė tarti galutinį žodį dėl buvusios Rusijos imperijos valdytos teritorijos likimo, nors Sovietų Rusija buvo pripažinusi Lietuvą de jure jau 1920 metų liepos 12 dieną.

Lietuvai kenkė ir santykiai su Lenkija, kuri 1920 metų rudenį užėmė Lietuvos sostinę Vilnių su dalimi Lietuvos žemių, pripažintų Lietuvai sutartimi su Sovietų Rusija. Daugumai Tautų Sąjungos narių nenorint gilintis į reikšmingą dviejų kaimynų ginčą, Lietuvos priėmimas į Tautų Sąjungą buvo užvilktas.

Antrą kartą Lietuvos priėmimas svarstytas tarptautiniame forume Ženevoje 1921 metų rugsėjo mėnesį. Lenkija buvo įteikusi skundą dėl neva daromų varžtų lenkų tautinei mažumai Lietuvoje, tačiau dauguma T.S.

narių į tai nekreipė dėmesio. Prieš Lietuvos priėmimą 1921 m. rugsėjo 22 d. balsavo tik Lenkija ir Rumunija. Pirmą kartą už Lietuvos priėmimą pasisakė tik penkios valstybės — Italija, Kolumbija, Paragvajus, Persija (dabar Iranas) ir Portugalija.

Primintina, kad prieš 60 metų de jure Lietuvą buvo pripažinusios tik Vokietija, Sovietų Rusija, Argentina, Meksika, Latvija ir Estija. Didžiosios valstybės nesukbėjo su pripažinimu. Latvijai ir Estijai pavyko susilaukti pripažinimo anksčiau ir daugiau, negu Lietuvai, nes jos neturėjo teritorinių ginčų. Lietuvai tarptautiniuose santykiuose teko dorotis įtemptai, beginant savo teises į Vilnių. Dėl to Lietuvai reikėjo daug skriaudų pakelti.

Kaip žinome, Tautų Sąjungos likimas buvo liūdnas. Ši tarptautinė nepriklausomų valstybių sąjunga turėjo sukurti pasauliui visuotinę taiką, ginti visų valstybių suverenumo teises skatinanti tarptautinės teisės pranašumą tarpvalstybiniuose santykiuose. Bet gyvenimo tikrovė buvo kitokia. Tautų Sąjunga visų pirma nebuvo visuotinė. Nors jos steigimo įkvėpėjas buvo Jungtinių Valstybių tuometinis prezidentas Woodrow Wilsonas, tačiau Jungtines Valstybes atsisakė įstoti į Tautų Sąjungą.

Visi T.S. nariai pasizadėjo ginti kiekvieno nario teritorinę nepriklausomybę ir politinę nepriklausomybę, tačiau gyvenime tas nuostatas nevykdė. Tiesa, Italijai buvo paskelbtos sankcijos dėl Etiopijos užpuolimo 1935 metais, o Sovietų Sąjunga pasalinta iš tarptautinės organizacijos dėl įsiveržimo į Suomiją 1940 metais.

Antrojo pasaulinio karo kiliamas ryškiausiai parodė Tautų Sąjungos bejėgiškumą. Jam pasibaigus jos vietoje įsisteigė Jungtinių Tautų organizacija. Tautų Sąjungai nepritarė Jungtinės Valstybės, o Jungtinės Tautos formaliai sukurtos Amerikos žemėje — San Francisco mieste, tarptautinėje konferencijoje, posėdžiausioje 1945 metų balandžio-birželio mėnesiais. Tos konferencijos stebėtojų gretose buvo ir Amerikos lietuvių organizacijų atstovai, bandydami priminti pasauliui Lietuvos laisvės reikalą. Paruošta ir įteikta tada nemaža pareiškimų, ypač Jungtinių Valstybių vyriausybei. Kaip žinome, Lietuvos laisvės bylai ir iki šiol dar nebuvo lemta atsidurti aukščiausiam tarptautiniame forume, nors jos vardas ten kartais ir minimas, daugiausia Jungtinių Valstybių, atsikertant į saovietinius išsiškimus.

j.b.l.

Tas, kuris sako — kada nors, — tas galvoja — niekada.
Cervantes

LSS vadovų ir vadovių sąskrydžio dalyviai Dainavos stovyklavietėje rugsėjo 25-27. Nuotr. V. Bacevičius

PAAUKŠTINTAS VYSK. P. MARCINKUS IR
PASKIRTAS SVARBIOM PAREIGOM VATIKANE

Rugsėjo 30 radijas ir spauda paskelbė, kad vysk. Paulius C. Marcinkus popiežiaus Jono Pauliaus II pakeltas į arkivyskupas ir paskirtas vyriausiu Vatikano miesto ir Vatikano valstybės administratoriumi.

Valstybės sekretorius kardinalas Casaroli formaliai yra Vatikano pontifikalinės komisijos prezidentas, bet praktiškai administratoriuo visai kitas asmuo — prorektorius. Iki šiol šiai vietai vadovavo kardinalas Sergio Guerri, kuris, sulaukęs 75 metų amžiaus, išėjo į pensiją.

Tikimasi, kad arkivyskupas P. Marcinkus greitai bus pakeltas į kardinolus, kai popiežius sukviest konsistorijos susirinkimą. Manoma, kad tai bus šiu metu

gale. Paprastai tokių svarbių vietų vadovai būna kardinolai.

Kaip jau žinome, arkivyskupas P. Marcinkus yra gimęs 1922 sausio 15 Cicerio, Ill. Daug laikraščių pažymėjo, kad jis yra imigranto sūnus, tačiau tautybės nepasakė. Jau jis yra 59 metų, į kunigus įšventintas 1947. Porą metų vikaravo, paskui dirbo Chicagos arkivyskupijos kanceliarijoje. 1952 išvykęs Romon, Grigaliaus universitete įsigijo kanonų teisės doktoratą ir pasirašė diplomatinę tarnybą. Dirbo Bolivijos ir Kanados nunciatūrose. Vatikane pradėjo dirbti nuo 1959 metų kaip anglų kalbos vertėjas. Pop. Pauliaus VI laikais jis buvo jo asmeninis sekretorius anglų kal-

bos kraštam, tvarkė jo keliones į Jungtines Tautas New Yorke, į Palestiną, Indiją, Kolumbiją. 1968.XII.20 paskirtas vadovauti Vatikano finansų įstaigai ir to paties gruodžio 24 nominuotas titulinio Ortos vyskupu. Pats pop. Paulius VI jį konsekavo vyskupu 1969 sausio 6.

Paskutinius dešimt metų jis buvo Vatikano banko prezidentas, rūpinosi Vatikano investavimais ir piniginiams išmokėjimais.

1974 metais jis buvo patekęs į nemažus sunkumus, jo vadovaujamas bankas turėjo didelių nuostolių. Jis buvo susidraugavęs su italų finansistu Michel Sindona, norėdamas Vatikano finansus pagerinti, bet to Sindonos finansinė imperija sugriuvo.

JAV SENATAS PRIĖMĖ
SKUODŽIO REZOLIUCIJĄ

JAV senatas rugsėjo 22 vienin-gai priėmė rezoliuciją Nr. 198, reikalaujančią, kad Vytautas Skuodis būtų paleistas iš sovietų lagerio, kuriame jis laikomas už tariamą antisovietinę agitaciją ir propagandą.

Sen. Charles Percy, pateikdamas šią rezoliuciją senatui, iš-kėlė faktą, kad tarp daugybės kalinių Sovietų Sąjungoje retai pasitaiko Amerikos piliečių. Šalia iniciatoriaus sen. Percy rezoliuciją remia senatoriai Dixon, Hayakawa, Dodd, Spector, Riegle, Levin ir Domenici.

Rezoliucijoje reikalaujama, kad Vytautas Skuodis būtų paleistas ir kad, jam norint, galėtų emigruoti į JAV-bes. Taip pat senatas šia rezoliucija pageidauja, kad prezidentas, valstybės departamento sekretorius bei Amerikos delegacija Madrido

konferencijoje kiekviena galima proga stipriai pasisakytų prieš Skuodžio neteisėtą kalinimą.

Lietuvių visuomenė yra raginama skubiai rašyti laiškus prezidentui Reaganui ir valstybės departamento sekretoriui Haigui, prašant juos dėti visas pastangas, kad Skuodis būtų iš-laisvintas.

Rašyti šiais adresais:
Mr. Ronald Reagan
The President of the
United States
The White House
Washington, DC

Mr. Alexander Haig
U.S. Secretary of State
Department of State
Washington, DC 20520

LIETUVIAI
PASAULYJE

— Reader's Digest, turįs daugiau kaip 31 milijonų skaitytojų ir leidžiamas 16 kalbų, s.m. rugsėjo mėn. numery įdėjo platų straipsnį "Kremlius ir Bažnyčia", kuriame nurodo, kad Rusijos istorijoj šiuo metu labiausiai išvystyta kova prieš krikščionybę, tačiau Rusijos tikintieji tam persekiojimui nepasiduoda. Ten nurodyti keli asmenys, areštuoti ir nubausti už pasipriešinimą tai priepauidai. Tarp jų paminėta ir Nijolė Sadūnaitė, 37 metų, iš Vilniaus. Ji buvo areštuota ir nubausta 3 metams kalėjimui ir 3 metų ištrėmimo vien tik už tai, kad jos rašomojoj mašinėlyje buvo rastas vienas Katalikų Bažnyčios Kronikos puslapis. Oficialiai ji buvo apkaltinta už platinimą priešsovietinės literatūros.

— Chicago lietuvių opera su A. Ponchielli operos "I Lituani" pastatymu gastroliuos lapkričio 8 Toronte. Šias gastroles globoja Toronto Prisikėlimo papilijos tarybos visuomeninė sekcija, kuriai vadovauja J. Vingelienė.

— IV Mokslo ir kūrybos simpoziume bus apie 30 mokslinių sesijų ir bent penkios bendrinės sesijos. Taip pat simpoziumo metu šaukiami Lituanistikos instituto ir Pasaulio lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos visuotiniai suvažiavimai. Rengiama eilė kūrybos ir mokslo darbų parodų. Organizacinis komitetas rengia susipažinimo pobūvį, literatūros vakarą ir banketą: Simpoziumas įvyks lapkričio 25-29 Chicagoj.

— Aurelija Balašaitienė, besireikianti kultūriname lietuvių gyvenime literatūriniais kūriniais ir straipsniais, parašė muzikinę dramą "Vilniaus pilies legenda" pagal Vaižganto to paties vardo pasakojimą. Dramai muziką sukūrė komp. A. Jurgutis. Šį muzikinį veikalą 1982 vasario mėnesį pastatys Chicago meno ansamblis "Dainava". Repeticijos jau pradėtos.

NAUJA ENCIKLIKA

(atkelta iš 1 psl.)

kąją darbo teologiją. Žmogus, sutvertas pagal Dievo paveikslą ir panašumą, savo darbu tampa Dievo Apvaizdos talkininku, bendradarbiu, tobulinant pasaulį ir vedant žmoniją į išganymą.

Popiežiaus Jono Pauliaus II-ojo naujoji enciklika darbo klausimu "Laborem exercens" visame pasauly sukėlė labai platų atgarsį.

Apie naująją encikliką pirmuosiuose puslapiuose rasė visų pasaulio kraštų laikraščiai, pateikdami svarbesniuosius dokumento ištraukas. Spauda vienin-gai pažymi, kad naujoji Jono Pauliaus II-ojo enciklika darniai įsijungia į svarbiųjų Bažnyčios socialinių dokumentų eilę, dar kartą paliudydama pastovų Bažnyčios rūpestį darbininkų problemomis ir teisingumo įgyvendinimu darbu pasauly.

Apie naująją encikliką labai teigiamai pasisakė taip pat įvairių kraštų politiniai veikėjai, darbo pasaulio atstovai, jų tarpe Tarptautinio Darbo Biuro generalinis direktorius Ženevoj

Francis Blanchard. Jis pažymėjo, kad popiežiaus dokumente išdėstytos mintys pilnai atitinka tarptautinės darbo organizacijos nuo pat jos įsisteigimo užsibrėžtus tikslus ir veikimo gaires, siekiant apsaugoti darbininkų teises ir iškeliant žmogaus pirmavimą medžiagos atžvilgiu.

Blanchard išreiškė įsitikinimą, kad naujoji popiežiaus enciklika bus svarbus ramstis tarptautinei darbo organizacijai jos uždavinių įgyvendinime. Priminė, kad popiežius Jonas Paulius II-asis būtų turėjęs dalyvauti tarptautinės darbo organizacijos Ženevoj visuotiniame suvažiavime birželio 4, bet žiaurus atentas prieš jo gyvybę šią kelionę sutrukdė. Jis išreiškė viltį, kad popiežius galės netolimoj ateity atvykti į Ženevą ir betarpiškai išryškinti organizacijos nariams savo enciklikos svarbesniuosius mintis darbo klausimais.

Baigdamas jis pažymėjo, kad tarptautinė darbo organizacija Ženevoj yra tartum pasaulinis darbo žmonių atstovų parlamentas, jungiantis 145 pasaulio valstybes.

New Jersey taut. t. t. grupė Liepsna. Iš kairės į dešinę: pirmoj eilėj Linda Didžbalytė ir Rūta Kvedaraitė; antroj eilėj Sharon Mažauskas, Rūta Didžbalytė, skordeonistė Emilija Skuodytė, mokytojos padėjėja Debbie Didžbalytė, grupės vadovė Rūta Jurkevičiūtė-Mickiniene, skordeonistė Rūta Raudytė ir Rūta Melinytė; trečioji eilėj Chris Mažauskas, Juozas Didžbalis, Audra Tursaitė, Linas Bružas, Arūnas Bitėnas, Linas Eitmanas, Olga Bogumirskaitė-Bugenytė, Tomas Lora, Roxanne Czubowich, Rita Gražulytė, Astra Kvedaraitė ir Rasa Eitmanaitė. Nuotraukoj trūksta Algio Brazinsko ir Edvardo Padleckio.

AMERIKIEČIŲ SPAUDA APIE RELIGINĖ PADĖTĮ LIETUVOJE

Los Angeles Times korespondentas, redakcinio stabo narys, Robert Gillette buvo nuvykęs į Lietuvą ir ten išbuvo kelias dienas, susitikdamas su žmonėmis, rinkdamas informacinę medžiagą. Vienas jo straipsnis buvo išspausdintas anksčiau. Ten aprašė gyvenimą Vilniuje, kaip lietuviai žiūrį į įvykius Lenkijoje.

Rugpjūčio 22 d. numeryje išspausdino kitą jo straipsnį, apie religinę padėtį Lietuvoje. Straipsnis pavadintas, kad Katalikų Bažnyčia yra vitalinė jėga Lietuvoje. Antrinėje antraštėje sakoma, kad religinės tradicijos žydi ir sovietų represijoje.

Straipsnis parašytas objektyviai. Medžiaga surinkta iš įvairių pasikalbėjimų su žmonėmis, su kunigais. Pačioje pradžioje sakoma, kad, nežinint 41 metų sovietinio režimo, bažnyčių naikimo, religija Lietuvoje yra didelė socialinė jėga šitame Sovietų Sąjungos kampe prie Baltijos jūros.

Primena, kad 1975 Lietuva okupavo Katerina Didžioji, o Lenkiją tada pasidalijo kaimynai — Austrija, Prūsija ir Rusija. Katerinos sūnus caras Povilas I nukirtęs Lietuvos Bažnyčios ryšius su Roma ir Bažnyčią pririšęs prie Rusijos, bet iš to niekas neišėjo. Kunigai aktyviai dalyvavę 1830-31 metų sukilime. Carai ir toliau labai varžė Katalikų Bažnyčią Lietuvoje, uždarinėjo vienuolynus. Prieš pirmąjį pasaulinį karą likę tik keli vienuolynai Lietuvoje. Po antrojo pasaulinio karo sovietai uždarė visus vienuolynus, bažnyčias apdėjo dideliais mokesčiais, įvedė griežtą cenzūrą ir labai suvaržė kunigų seminarijos veiklą ir jaunų žmonių įstojimą.

SOVIETŲ SĄJUNGOS GYVENTOJŲ SKAIČIUS

Toliau sakoma, kad lietuviai yra 80 procentų katalikai. Iš jų mišias lanko apie 30-40 procentų. Didelį religinį gyvybingumą gali matyti sekmadienį Vilniuje. Mieste veikiančios tik 8 bažnyčios, pats miestas turi 481,000 gyventojų. Bažnyčios esančios pilnos žmonių. Mišios laikomos nuolat, lietuviškai ir lenkiškai.

Minima Šv. Teresės bažnyčia, kur tūkstančiai žmonių gieda, ir jų giedojimas išsiveržia per duris į seną miesto kvartalą. Minimi Aušros Vartai. Čia pardavinėjami rožančiai už du rublius. Maži medalonai su nupieštu Kristaus veidu parduodami už 3 rublius. Prisimenama, kad Lietuva praieityje turėjo glaudžius ryšius su Lenkija, kad Lietuva buvo paliesta abiejų didžiųjų karų, prisimenamas rusų imperiaлизmas ir kad Bažnyčia drauge buvo ir tautiškumo saugotoja ir lietuviybės ramstis. Ir dabar tautiškumas esąs sujungtas su religija, kaip ir Lenkijoje.

Sovietų Sąjungoj, kaip ir kituose kraštuose, daromi reguliari gyventojų surašymai. Per 9 metus, tarp dviejų paskutinių surašymų, nuo 1970 iki 1979 sausio 17, Sov. S-gos gyventojų skaičius pakilo nuo 241,720, 000 iki 262,400,000, t.y. priaugo 20.7 mil., arba 8.6%. Tad Sov. S-ga pralenkė JAV, kur 1979 buvo 220 mil. gyventojų.

Mum įdomi yra statistika apie Lietuvą, paskelbta leidinyje "Nacionalities of the USSR, po danyam Vsesoiuznoi perepisi 1979 goda", išleistame 1980 Maskvoj. Tai nėra oficialūs ir galutiniai duomenys, kuriuos vėliau paskelbs centrinė statistikos įstaiga ke liuose tomuose. Tuos duomenis analizuoja ir JAV Bureau of the Census savo leidinyje "Census Data on Nationality Composition and Language Characteristics of the Soviet Population in 1959, 1970, and 1979", by Stephen Rapawy, May 1980. Skaičiai abiejose statistikos ne visada sutampa.

Prisimenami ir 1945-1951 metai, buvę išvežta apie 360 kunigų į darbo stovyklas ir į katorgines Sibire. Sovietai su savo tankais į Lietuvą atvežė ir ateizmą, pradėję spausiti ir persekioti religiją ir jos išpažintojus.

Korespondentas mini, kad štai Vilniuje vieną sekmadienį bažnyčioje buvo 20 jungtųjų ir 24 krikštai. Minė ir tai, kad veikia oficiali civilinė metrikacija ir kad valdžia nepripažįsta vedybų bažnyčioje.

Žmonės labai klausia Vatikano radijo, klauso ypač jaunimas. Didelės įtakos žmonėms turi dabartinis popiežius, kuris supranta, kas dedasi Lenkijoje ir Lietuvoje. Popiežius pakėlęs žmonių religingumą.

Korespondentas prisimena ir tą kardinolą, kurį popiežius paskyrė slapta. Tas kardinolas esąs vyskupas Julijonas Steponavičius, gyvenęs ištrėtime mažoje parapijoje.

Prisimenama ir kunigų seminarija, kaip ji varžoma, kaip visi kandidatai yra tikrinami KGB tarnautojų, kad veikianti ir slaptai kunigų seminarija, esą ir slapti moterų vienuolynai. Vienoofės daugiausia dirbančios ligoninėse.

Religinės literatūros ateina daug iš Lenkijos. Ir Lietuvoje valdžia leidusi išleisti knyges mišiom ir kitus liturginius tekstus, bet jų esą labai mažai, žmonės nusirašę matinėle. Valdžia draudžianti tokius perrašinėjimus.

Žmonės veikia įvykiai Lenkijoje, dar labiau stiprina žmonių religingumą ir prisirišimą prie Bažnyčios. KGB sustiprinusi bažnytinės veiklos ir žmonių sekimą.

Prie straipsnio pridėta ir viena nuotrauka — pamaldos Šv. Teresės bažnyčioje.

se" 1979 lietuvių buvę 139,000 (1970: 158,000). Tad galima manyti, kad tarp 1970-79 sugrįžo į Lietuvą 19,000 žmonių.

Pagal tautybę 1979 Lietuvos gyventojai buvo taip pasiskirstę: lietuviai — 80% (1970: 80.1%), rusai — 8.9% (1970: 8.6%), lenkai — 7.3% (1970: 7.7%), gudai — 1.7% (1970: 1.5%), ukrainiečiai — 0.9% (1970: 0.8%), žydai — 0.4% (1970: 0.8%), kiti — 0.8% (1970: 0.5%).

Kaip matom, lietuviai savo krašte dar sudaro gana didelį nuosimtį — 80% (latviai — 53.7%, estai — 64.7%, o armėnai net 89.7%). Rusų, gudų, ukrainiečių bei kitų (iš "broliškų respublikų") nuosimtis nežymiai tepadidėjo, tuo tarpu lenkų ir žydų sumažėjo: lenkai gal "sulietuvojo", o žydai išemigravo.

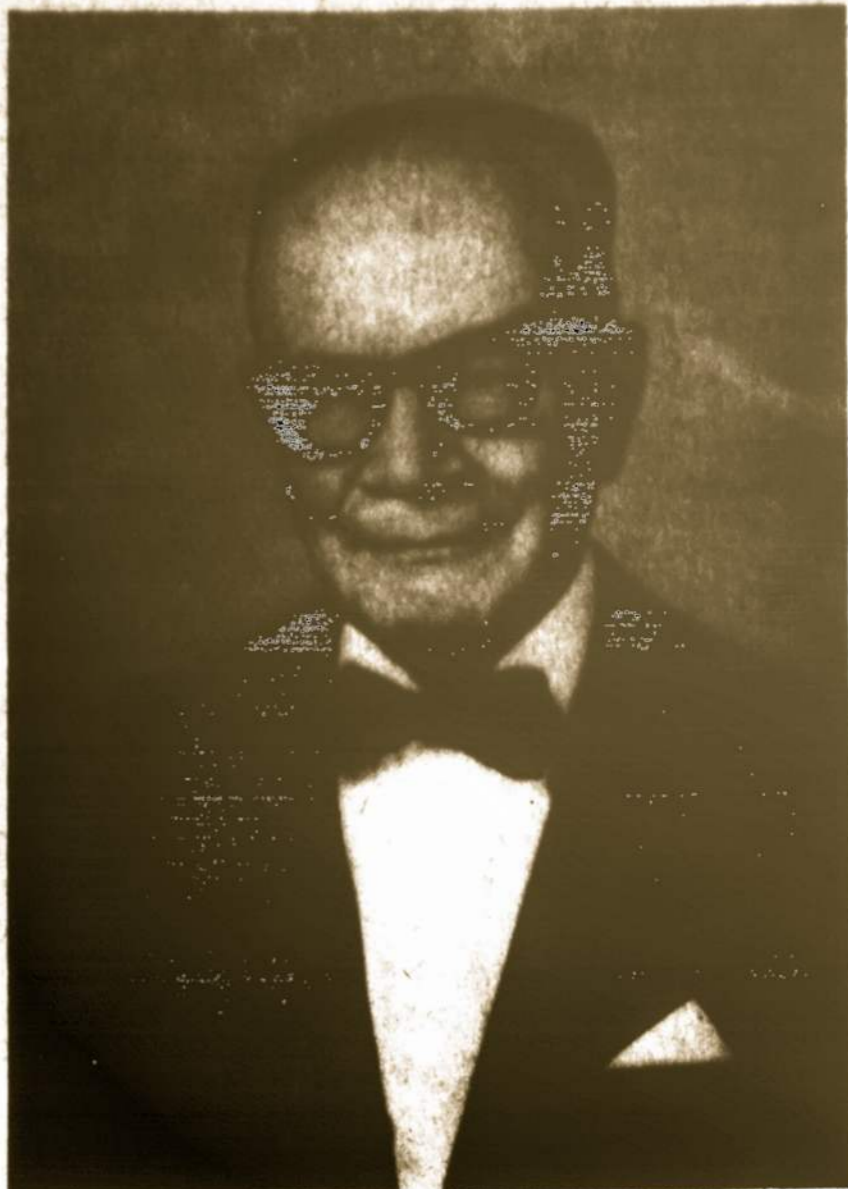
Sovietų statistikai yra būdingas "antrosios kalbos" mokėjimas. Kai 1970 statistikoje paduota, kad 997,000 lietuvių mokėję rusiškai ir 956,000 lietuvių, arba 35.9%, rusų kalbą laikė savo "antrąja kalba", tai pastaraisio skaičiai 1979 padidėjęs iki 1,485,000, arba 52.1%. Žinoma, kad rusų kalbos mokėjimas brukamas visais būdais: kas tik lanko mokyklą, turi daugiau mažiau pramokti rusiškai. Tačiau mum pavojinga yra tendencija rusų kalbą laikyti "antrąja prigimta kalba". Kai laisvai rusiškai mokančių nuosimtis perviršys 50, tai bus galima sakyti, kad dauguma gerai moka rusiškai, todėl lietuvių ar kuri kita savo tautybės kalba nebereikalinga viešajame gyvenime.

Dar įdomu, kad Karaliaučiaus krašte 1979 rasta 807,000 gyventojų (miestuose — 77% ir kaimuose — 23%), o 1970 jų ten buvo tik 732,000. Matom, kad kolonizacija vyksta toliau, bet kaimai yra pustuščiai ir kadaise ten labai kultivuota žemė dabar dirvonuoja. Lietuviais 1979 ten užsirašė tik 19,000 (1970: 23,000). (Elta)

NAUJA KNYGA ŠV. PRACIŠKAUS SUKAKČIAI PAMINĖTI

Nuo 1980 rudens viso pasaulio pranciškoniai ruošiasi šv. Pranciškaus Asyžiečio 800 metų gimimo jubiliejui, kurį minės 1982. Tas pasiruošimas vyksta susitelkimu ir atsinaujinimu Serafiškojo Tėvo dvastoje, kuri pasižymi charakteringu Kristaus sekimu, prasidedančiu nuo Pranktelės ir pasibaigiančiu ant Kalvarijos kalno Kristaus kančia ir mirtimi. Šį pasiruošimą turi atlikti ir lietuviai pranciškoniai, patys gilindamiesi į šv. Pranciškaus gyvenimą ir savo tautiečius su juo supažindindami. Tam tikslui jie išleido Tėv. Viktoro Cidžiūno parašytą knygą — Šv. Pranciškaus dvasios spinduliavimas.

Ši knyga trumpučiais skyreliais, lengvu stiliumi parašyta ir paveikslėliais iliustruota, išskelia pagrindinius šv. Pranciškaus gyvenimo įvykius: nerūpestingą jaunystę, klaidas pašaukimo bei ieškant, atsivertimo sunkumus,

Muzikas Kompozitorius Aleksandras J. Aleksis š.m. spalio 10 švenčia savo 95 metų sukaktį. Baigęs Varšuvos konservatorią, 1913 atvyko į Ameriką ir čia vargonininkavo ir vedė choras Chicagoje, Brooklyne, Springfielde, Ill. Nuo 1928 metų vargonininkavo Waterbury, Conn., lietuvių Šv. Juozapo bažnyčioje. Čia vargonininku išbuvo per 50 metų. Išėjęs į pensiją, pasiliko gyventi Waterbury. Veikė įvairiose organizacijose, ilgus metus buvo Vargonininkų Sąjungos pirmininku, buvo Lietuvos vyžių centro valdybos pirmininku, Lietuvių Katalikų Susivienijimo centro valdybos nariu. Sukūrė visą eilę kūrinių chorui, solo, mokykloms dainų, parašė operetę "J tėvyne", sukūrė Lietuvos vyžių himną. Sveikiname sukaktuvininką!

AMBASADORIUS KAMPELMAN APIE MADRIDO KONFERENCIJĄ

Rugsėjo 17 JAV senato rūmuose Washingtone JAV komisija saugumo ir bendradarbiavimo Europoje reikalams padarė pranešimą apie Madrido konferenciją. Pranešimą darė JAV delegacijos pirmininkas ambasadorius Max Kampelman, dalyvaujant komisijos pirmininkui Dante B. Fascell ir nariams senatoriams John Heinz ir Claiborne Pell, kongreso atstovai Millicent Fenwick ir komisijos reikalų vedėjui R. Spencer Oliver.

Ambasadorius Kampelman pažymėjo, kad jau paruošiamoją konferencijoje sovietų delegacija dėjo pastangas sutrumpinti Helsinkio akto vykdymo svarstymus ir skirti jiems tik šešias savaites. Sovietų delegacijai rūpėjo iš Madrido parsivežti ir paskelbti pasirašytus susitarimus.

Kiek plačiau nušvietė pasiekus rezultatus. Jis priminė, kad kompromisas buvo pasiektas pasiūlymų, sudarančiuose apie 80 proc. Liko neišspręsti trys dalykai: pasiūlymai, liečią žmogaus teises, saugumo konferencijos susaūkumą, bei jos darbų

apimtį ir sekančios konferencijos vietą bei laiką.

Vakarai laikosi nusistatymo, kad konferencijos baigiamajame akte būtų išlaikytas tam tikras balansas tarp visų trijų "krepsių"; būtent — kad į baigiamąjį aktą būtų įtraukti nutarimai, liečią žmogaus teises.

Kiek tai liečia saugumo konferencijos susaūkumą, JAV delegacija remia Pranciškijos pasiūlymą, kad toj konferencijoje būtų nustatytos saugumui patikrinti priemonės. Vakarai siūlo, kad tai apimtų visą Europą iki Uralo, o sovietai — kad būtų įtraukta ir JAV teritorija.

Ambasadorius pažymėjo, kad, jei kitos valstybės turėtų panašias institucijas, kaip šioji JAV komisija (vadinama ir JAV Helsinkio komisija), tai žmogaus teisių klausimas būtų žymiai pažengęs. Pabrėžė ypatingai stiprų Vakarų (NATO) valstybių sutarimą ir bendradarbiavimą, ko sovietai nesitikėjo.

Po pranešimo atsakyta į klausimus. Ambasadorius Kampelmanas padėkojo visiem dalyviams, kurie talkino Madrido konferencijos metu ir dabar.

Iš lietuvių dalyvavo: buvęs Madrido konferencijos Vliko pirm. dr. K. Bobelis ir Alto atstovas dr. J. Genys ir buvęs JAV delegacijos narys R. Cesonis, taip pat Žmogaus Teisių Komiteto pirm. dr. D. Krivickas ir Vliko/Elto įstaigos vedėja M. Samatiene. (Elta)

— Lietuvių Bendruomenės IX-tos tarybos suvažiavimas vyks spalio 24-25 Lenox viesbuty, Bostone.

charakteringiausios šv. Pranciškaus maldos ir kūrinių, arba Saulės giesmė Kūrėjui. Knygos kaina — 5 dol. Ją galima įsigyti šiais adresais: "Šv. Pranciškaus Varpelis", Franciscan Monastery, Kennebunkport, Me. 04046 ir "Darbininkas", 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY. 11207.

GARSUSIS KRYŽIŲ KALNAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika dažnai mini Kryžių kalną. Okupantai naikina tuos kryžius, o žmonės vėl atstato. Ten susirenka jaunimas pareikšti savo ištikimybės Kryžiumi.

Kryžių kalnas yra Jurgučių kaime, prie Meškuičių, į šiaurę nuo Šiaulių miesto.

Kalnas dar kartais vadinamas ir Pilies kalnu, Šventakalniu, nes čia nuo seno statomi kryžiai. Tai nėra kapinių kryžiai, nes čia žmonės nelaidojami. Tai yra apžadų kryžiai. Kryžius stato ligonys, negalaujantys ir nelaimingi žmonės. Jie čia susirenka daugiausia per Dievo Kūno šventę, eina aplink kalną keliais ir daro apžadus. Pasakojama, kad daug žmonių, padarę apžadus, išgydavo.

Kalnas yra iš trijų pusių apsuptas pelkėtos žemumos, o iš

ketvirtos jungiasi su gretimomis kalvelėmis. Kalno ilgis apie 70 metrų, plotis apie 60 metrų. Nuo jūros lygio jis pakilęs tik 97 metrus.

Nuo seno čia statomi kryžiai. 1900 jų buvo 130, 1902 — metais — 155, 1922 metais tik 50. Bet 1938 metais jų buvo per 400.

Bedieviams okupantams labai nepatinka tas Kryžių kalnas, nes jis skatina ir ugdo žmonių religingumą. Pirmą kartą jie visus kryžius sunaikino 1961 metais birželio 5. Paskui žmonės vėl atstatė. Okupantai vėl sunaikino. Dabar vėl pilna kryžių. Daug jų pastatė grįžę iš Sibiro tremtiniai ir kaliniai.

Dažnai čia susirenka jaunimas ir neša kryžių į kalną, kad ten jį pastatytų. Okupantų milicija daro visokiausius trukdymus. Čia buvo susirinkę Eu-

charistijos Bičiuliai ir paminėjo savo veiklos dešimtmetį.

Kryžius ne tik puošė lietuvišką sodybą, bet ir ją saugojo. Tiek visokiausių negandų, nelaimių ėjo per kraštą, žygiavo, svertimos kariuomenės, naikino Lietuvą, o kryžius vis stovėjo sodyboje ir išsaugojo lietuvių ūkininką, jo žemelę, jo žmones.

Kryžių kalnas dabar yra kovojančios Lietuvos simbolis. Lietuva kovoja dėl savo religinių teisių ir dėl savo laisvių. Išnaikino okupantai senas lietuviškas sodybas, išnaikino sodybų kryžius, bet už tai išliko Kryžių kalnas, kad tokiu būdu stiprintų lietuvių jo sunkiame kelyje.

Nekartą Kryžių kalno nuotraukos yra dedamos kitų tautų spaudoje, nes tai simbolizuoja visą Lietuvą.

Taip atrodo Kryžių kalnas Lietuvoje šių metų pavasarį.

POP. LEONO XIII ENCIKLIKA IR REFORMA LIETUVOJE

Minint popiežiaus Leono XIII didžiosios socialinės enciklikos *Rerum Novarum* paskelbimo 90-ąsias metines, naudinga prisiminti, kiek jo socialinis mokslas turėjo įtakos Lietuvoje.

Jau XIX amžių Lietuvoje vyskupai, kaip Valančius ir Baranauskas, kunigai, kaip Strazdelis, Jucevičius, Vienažindys ir katalikai pasauliečiai, kaip Dionizas Poska ir Simanas Daukantas, ugdė lietuvių tautos sąmonę krikščioniškojo teisingumo, lygybės ir brolybės idėjas. Kai kurie kunigai, kaip Mackevičius, Cepavičius, Norėika, vadovavo net Lietuvos žmonių sukilimui, siekusiems teisingo žemės padalinimo ir politinės laisvės.

Vėliau krikščioniškojo teisingumo, lygybės ir brolybės idėjas skleidė katalikiški laikraščiai, kaip Žemaičių ir Lietuvos Apžvalga ir Tėvynės Sargas.

Vyskupo Motiejaus Valančiaus įtaka buvo tokia didelė, kad jį galima drąsiai statyti šalia didžiojo vokiečių vyskupo Ketteleio, kuris yra parengęs kelią 1891 pasirodžiusiai popiežiaus Leono XIII socialinei enciklikai *Rerum Novarum*.

Daugumai Lietuvos kunigų ir katalikų pasauliečių socialinis Leono XIII mokslas XIX šimtmečio pabaigoje nebuvo jokia staigmena. Jie jį sutiko su dideliu entuziazmu ir ieškojo galimybių realizuoti. Leono XIII enciklikų įtakoje Lietuvos katali-

kai švietimui pradėjo organizuoti ir planuoti socialines reformas ilgus metų spaudos ir sulenkėjusių dvarininkų nuolatini Lietuvos.

Didžiausia iš tų reformų, be abejojimo, buvo Lietuvos žemės reforma, kurios įstatymai nepriklausomai Lietuvos seimas priėmė 1922 metais.

Pagal tų įstatymą arti šimto tūkstančių Lietuvos žemdirbių — bežemių ir mažžemių — buvo aprūpinti žemės sklypais. Socialiniu atžvilgiu tai buvo didelis laimėjimas. Lietuvių žemdirbių šios reformos pasekmė pasijuto savos lietuviškos žemės teisingumo, buvo pašalinta aštriausia nelygybė, ir liudžiai sudarytos sąlygos siekti socialinės ir ūkinės pažangos.

Ši socialinė žemės reforma turėjo lemiamą reikšmę taip pat ir Lietuvos ūkinei, kultūrinei bei politinei pažangai.

Zymusis lietuvių valstybininkas dr. Leonas Bistras apie šią Lietuvos žemės reformą taip rašė:

„Žemės reformos įstatymo paskelbimas buvo labai reikšmingas Lietuvos valstybei. Pašalinant nuošaly šio įstatymo kuriamas technines ydas bei jo įgyvendinimo metuose vieną kitą netobulumą, galima tvirtinti, kad šiuo aktu buvo pašalinta aštri socialinė neteisybė žemės valdymo srityje, sustiprintas lietuvių tautinis savitumas ir padėtas pagrindas politinei nepriklausomybei. Be tos žemės reformos būtų buvęs neįmanomas mūsų tautinės sąmonės toks griežtas ir greitas atsipalaidavimas nuo svetimos kultūros ir priešingo valstybingumo įtakos... Be šios žemės reformos, kuri pašalina žemės valdyme įsigalėjusią neteisybę, būtų buvę negalima sukurti tautoje vieningumo dvasią...“

— Šv. Kryžiaus ligoninė Chicago, kuriai vadovauja lietuvaitės seselės Kazimierietės, turi apie 300 tarnautojų, kurie gali susikalbėti ne tik angliskai, bet ir kuria kita kalba. Yra sudarytas sąrašas kalbančių svetimos kalbomis ir, reikalingi esant, pakviečiamas vertėjas tos kalbos, kuria gali susikalbėti ligonis. Taip pat yra tarnautojų, galinčių susikalbėti kurčiųjų ženklais. Užrašai ligoninėje yra angliskai, lietuviškai ir ispaniskai, bet susikalbėti gali dvidešimčia kalbų, tarp jų arabiskai, bohemiskai, čekiskai, prancūziskai, vokiškai, itališkai, korejiškai, japoniskai, turkiškai, ukrainietiskai ir kai kuriais indų dialektais.

Atnaujintas atmintininkų kryžius Dainavos jainimo tikroviškiečių. Manchester, Mich. Nostr. Jono Urbano

VIS DAŽNIAU PUOLAMI KUNIGAI

Lietuvos laisvajai spaudai protestuojant prieš pastaraisiais metais padažnėjusį fizinį smurtą prieš kunigus, oficialioje spaudoje pasirodo vis daugiau straipsnių, puolančių katalikų dvasiškį. Tai, be abejojimo, režimo ataka prieš lietuvių tautinį-religinį sąjūdį, kurio balsas plačiai nuksamba ir užsieny.

Komjaunimo Tiesoj (1981 sausio 24) puolamas pernai rugsėjo pabaigoje Vilniaus šv. Teresės šventę girdėtas Vytauto Skripario pamokslas, kuriame jaunas kunigas kritikavo „valdiškus bedievisius“, alkoholizmo bangą ir Kauno kunigų seminariją taikomus suvaržymus.

Valstiečių Laikraštis (1981 kovo 28) persispausdino rajoninio Biržiečių Žodžio išpuolį prieš Papilnį bažnyčios kleboną P. Budriūną. Jis esąs vienas iš tų, kurie „stengiasi būti aktyvesni, religines dogmas skleidžia ne vien bažnyčioje, bet ir kasdieninėje žmonių aplinkoje“.

N. Radviliškio klebonas Juozas Balčiūnas kaltinamas už savo elgesį laidotuviuose 1980 spalio 14: „pasakęs apie velionę vos keletą žodžių, pradėjo skurstis, kad persekiojamas tikėjimas, mąsiskai uždarinėjamos bažnyčios“. Jau ne pirmą kartą jis bandęs „sukelti žmonėms nepasitikėjimą tarybine santvarka“. O rugsėjo 15 jis grasinęs N. Radviliškio vidurinės mokyklos mokytojam, kad jie „dar kartą nuskambės per Vatikano radiją“. (Elta)

— Kanados statistikos įstaiga išleido 1979 m. metraštį, kuriame išspausdinti duomenys, liečiantis emigraciją. Iš jų matyti, kad Kanadon 1979 m. imigravo 112,096. Ontario provincijoje apsigyveno 51,947. Br. Kolumbijoj — 16,586, Albertoj — 12,778, Quebece — 19,522. Iš Lietuvos imigravo tik 1 asmuo, taip pat iš Latvijos ir Estijos po vieną, iš Sov. Sąjungos — 1,385, iš Britanijos — 12,853. Kitoj lentelėje nurodyta, kad Lietuvoje gimusių imigravo į Kanadą 1979 m. 12 asmenų, Estijoje gimusių — 8, Latvijoje — 7.

— Solistės Ginos Čapkauskienės dainų ir arijų plokštelei leisti komitetas susiorganizavo Chicago. Jo pirmininkas — Jonas Talandis (2560 Oakwood Terr., Olympia Fields, Ill. 60461). Komiteto prezidiume ir komisijoje įsijungė per 20 asmenų. Sudarytas darbo planas, aiškinamasi orkestrų, rekordavimo ir kitų išlaidų sumos.

Brolis Kazimieras trapistų vienuolyne su alijošium iš Jurbarko

JURBARKO ALIJOŠIUS TRAPISTŲ VIENUOLYNE

Netoli Spencer miestelio, Massachusetts valstijoje, yra trapistų, tylinčių vienuolių, šv. Juozapo abatija. Jų tarpe yra ir du lietuviai: brolis Kazimieras ir alijošius augalas iš Jurbarko. Alijošius yra brolio Kazimiero šeimos turtas ir kraittis. Jis puošia tylinčių vienuolių valgomąjį.

Valgomasis ilgas, su mediniu ir kukliu stalu bei kietais krėslais. Alijošius sėdi ruscume puode pačiam valgomąjo gale. Puodas ir žemė, tiesa, jau iš Naujosios Anglijos, bet alijošius tebėra lietuvis iš Jurbarko.

Nustebęs klausiu brolių Kamierą: „Kada gi šis alijošius iš Jurbarko tapo trapistu?“ Jis su džiugiu šypsniu ima pasakoti angliskai apie senelius, jų brangiąją Lietuvą ir jų brangiausią turtą — alijošius iš močiutės Jurbarko. Brolis Kazimieras jaučia lietuviškai ir pasakoja lietuviška širdim.

Brolis Kazimiero močiutė Helen Nayouck (Elena Naujokas?) palikusi savo gimtąjį kraštą apie 1900 metus. Kartu su ja į siųpus Atlanto atkeliavo ir alijošius. Nors ir vieny viena, bet turėjo tylų ryšį su gimtine. „Anuomet“, primena brolis Kazimieras, „buvo dar lengva įsi-

vežti augalus.“ Elena ištekėjo. Ir jos šeima suaugo. Alijošius irgi tarpo ir didžiavosi iškilia vieta šeimos svetainėje. „Močiutė paliko alijošius mano mamai“, reikšmingai prisimena lietuvis trapistas. „Genėjom, persodinėjom, laistėm...“ Šeimos alijošius buvo įvaidžiu šaknų senelių žemė.

Brolio Kazimiero motina paliko jam šeimos turtą ir kraittį iš Lietuvos. 1969 brolis Kazimieras, jau trečios kartos lietuvis Jungtinės Amerikos Valstybėse, kartu su alijošium tapo trapistu.

Rodas, kad alijošius girdi ir supranta mudviejų pokalbį. Jis žėri savo vešliu žaumu. Rodos, kad sako, jog smagu jam čia garbinti Kūrėją su tylinčiais vienuoliais. Jis ne vienas — kartu yra lietuvis trapistas.

Brolis Kazimieras yra uolus Darbininko skaitytojas. Labai domisi savo tautiečių išeivija ir sielojasi dėl senelių gimtojo krašto vargo.

Trapistai garbina Dievą malda ir darbu, patarnaudami artimui. Brolis Kazimieras yra ir mokslo žmogus. Būdamas labai gabus svetimom kalbom, jis naudojasi ne tik keletu modernių kalbų, bet ir hebrajų, graikų, sirų... Jo domesio sritis — patristika, Bažnyčios Tėvų raštai. Jo išsamus veikalas apie šv. Efrema, Sirijos šventąjį, yra šiuo metu spausdinamas. Be to, verčia iš graikų kalbos į anglų kalbą Kapadokijos Tėvų raštus.

Atsargiai ir su pagarba paliučiu tylųjį alijošius. Jis kone šimtmetinis. Iš Jurbarko! Daug metų ir daug girdėjęs! Brolis Kazimieras kalba lietuviška širdim apie savo sėkms Jurbarko — senelių žemę.

A. Rubšys

Mielas Tautiet, drauskis LK Susivienijime

LKS yra tvirta, saugi lietuvių fraternalinės apdraudūros organizacija. Turtas siekia 3 milijonus dolerių.

Turi moderniskus apdraudūros planus pilnamečiams ir jaunamečiams:

- 20 metų mokėjimo — 20 Year-Payment Life
- 20 metų taupymo — 20 Year Endowment
- Taupymo iki 65 metų — Endowment at Age 65
- Mokėjimo iki 85 metų — Life Paid up at 85 (tik pilnamečiams).

Susivienijimas turi ir priedinius draudimus už mažus mokesčius. Aplikantai nuo 16 iki 40 metų, nuo \$500.00 iki \$2000.00 apdraudai priimami be medikalinės egzaminacijos — sveikatos patikrinimo. Susidomėję apsidraudimu Lietuvių K. Susivienijime, kreipkitės į jūsų kolonijoj gyvuojančios kuopos sekretorių, arba į Susivienijimo centrą išpildant žemiau paduotą kuponą.

LITHUANIAN C. ALLIANCE
P. O. Box 32 (71-73 So. Washington St.)
Wilkes-Barre, Pa. 18703

Esu susidomėjęs apsidraudimu Liet. Kat. Susivienijime
Vardas, pavardė

Adresas

(Zip Code)
Jeigu norėtum priklausyti įsąj kolonijoj gyvuojančion Susivienijimo kuopon, centras pasiųs šį kuponą kuopos sekretoriui, kurs asmeniškai atlankys suteiks paatskinimų, patarimų ir atliks reikalingus formalumus. Malonėkte atsakyti: (taip ar ne)
Jeigu norėsit įsirašyti centrion kuopon, tada ir narystės mokesčius siųskit tiesiog centrų, Malonėkit atsakyti: (taip ar ne).

— Liberty Federal Savings and Loan Assn., lietuvių įkurta ir jų iki šiol vadovaujama finansinė institucija Philadelphiaj, pastekusi 200 milijonų vertę, gegužės pradžioje sulaukė savo veiklos 80 m. sukakties. Visą laiką ji gausiai rėmė Philadelphiaj lietuvių pastangas finansais ir patarnavimais. Institucijos vyriausiasis vadovas (Chairman of the Board) yra K. Celedinas, turjis mokslo laipsnius inžinerijoje ir teisejė.

— Atitaisymas. Aprašant A.L.K. Susivienijimo seimą, įvykusį liepos 12-14 Rochestery, korespondentas pažymėjo, kad iškilmingų miltų metu „įspūdingai giedoję šv. Jurgio lietuvių parapijos choras“. Miltų metu giedojo ne choras, bet solistė Birutė Cyptenė.

SŪDUVOS LEIDINIAI

A. Bendoraius — LIETUVOS GEOGRAFIJA. Kaina 3 dol.

Kun. J. Burkaus — TERESĖ NAUMANAITĖ. Kaina 3 dol.

Teisininko Pr. Šulo — KAIP SUDAROMI TESTAMENTAI. Kaina 3 dol. Su testamentine forma (anglų kalba) 3.50 dol.

Šias knygas galima gauti „Garso“ administracijoj; P.O. Box 32 (71-73 So. Washington St.), Wilkes-Barre, Pa. 18703.

Nauja lietuviškų valgių receptų knyga

LITHUANIAN COOKERY

Anglų kalba paruošė agronomė Izabelė Sínkevičiūtė

Su plastikiniu aplanku; 316 puslapių. Puiki knyga lietuviškų valgių mėgėjoms ir šauni dovana draugams amerikietėms. Kaina 8 doleriai

Užsakymus siųsti: „Garsas“, P.O. Box 32 (71-73 So. Washington Str.), Wilkes-Barre, Pa. 18703

GARSAS • Lithuanian U.C. Alliance of America

English Section

MINUTES OF THE 68TH CONVENTION OF THE LITHUANIAN CATHOLIC ALLIANCE

(Continued from last month)

Chairman Leonard Pallis called for a report from our Treasurer, Leocadia Donarovich.

Leocadia Donarovich gave a detailed report on Money Market Certificates and on low interest bonds, that it is advised by our Actuary, to keep them until they mature instead of taking a big loss if we sell them now.

Dear Delegates,

It gives me great pleasure to extend sincere greetings to all of you and to submit my financial report covering all financial transactions from January 1, 1978 to December 31, 1980.

Total Checking Accounts Balance, January 1, 1978 \$ 8,507.33

Receipts:

Dues Collected from Members	\$ 226,198.86	
Principal and Interest on Mortgages	339,505.23	
Interests on Bonds	298,486.93	
Matured Bonds	297,000.00	
Matured 6-month Certificates	94,586.98	
Garsas and Sale of Books	1,835.59	
Insurance Settlement	183.10	
Delegate Checks Returned	420.12	
Convention Donation	10.00	1,258,206.81

Disbursements:

Sick Claims	\$ 7,633.06	
Death Claims	224,190.91	
Matured Endowments	111,586.31	
Cash Surrenders	55,018.35	
Salaries, Pensions & Traveling	109,706.34	
Mortgages	305,812.37	
Actuarial Fees	34,004.00	
Examiners Fees	13,987.43	
General Expenses (Maintenance, Postage, Donations, Advertising, Insurance, Supplies etc.)	40,049.07	
Taxes	32,947.39	
Utilities (Heat, Electric, Water, Telephone)	11,389.73	
SBA Loan	10,332.00	
Legal Retainer	1,800.00	
Dues Refunded	984.91	
Garsas	29,971.05	
Certificate Loans	4,902.80	
Printing & Preparation of Annual Statements	10,173.06	
Service of Bank (Bonds — Clipping coupons)	3,000.00	
Age 95 Payment	250.00	
Delegates & Convention Expenses	9,921.45	
Scholarship Awards	2,500.00	
Bank Charges	593.04	1,020,743.27

Transferred to 6-month Certificates & Savings	223,588.62	
Transferred to Dividend Account	17,500.00	241,088.62
Total Checking Accounts Balance, December 31, 1980		\$ 4,882.25

BENEFICIAL SAVINGS BANK, PHILADELPHIA, PA.		\$ 25,278.45
Balance as of January 1, 1978		
Transferred from First Eastern Bank, W-B., Pa.	\$ 23,000.00	
Interest Earned	3,568.41	
Interest from Matured 6-month Certificate	3,586.62	30,155.03
		\$ 55,433.48

Transferred to 6-month Certificate	44,000.00	
Balance as of December 31, 1980		\$ 11,433.48

TREVOSE FEDERAL SAVINGS, SOUTHAMPTON, PA.		\$ 34,771.78
Balance as of January 1, 1978		
Transferred from First Eastern Bank, W-B., Pa.	\$ 37,000.00	
Interest Earned	3,562.10	
Matured Certificate including interest	25,345.05	65,807.15
		\$ 100,378.93

Transferred to 6-month Certificates	\$ 56,000.00	
Transferred to Wyoming National Bank, W-B., Pa.	34,000.00	90,000.00
Balance as of December 31, 1980		\$ 10,378.93

COLONIAL FEDERAL SAVINGS, PHILADELPHIA, PA.		—
Balance as of January 1, 1978		
Transferred from Wyoming National Bank, W-B., Pa.	\$ 28,000.00	
Interest Earned	1,342.71	
Interest from Matured Certificate	1,387.35	\$ 30,730.06

Transferred to Dividend Account, Wyoming Nat.	\$ 30,000.00	30,000.00
Balance as of December 31, 1980		\$ 730.06

GREATER DELAWARE VALLEY SAVINGS, PHILADELPHIA, PA.		—
Balance as of January 1, 1978		
Transferred from 1st Eastern Bank, W-B., Pa.	\$ 26,000.00	
Transferred from Wyoming National Bank, W-B., Pa.	10,000.00	
Interest Earned	411.38	36,911.38
		\$ 36,911.38

Transferred to Beneficial Savings, Certificate	36,911.38	
Balance as of December 31, 1980		—

DIVIDEND ACCOUNT, WYOMING NATIONAL BANK, W-B., PA.		\$ 387.58
Balance as of January 1, 1978		
Transferred from Wyoming National Bank, W-B., Pa.	\$ 10,000.00	
Transferred from Colonial Federal Savings	\$ 30,000.00	
Transferred from First Eastern, W-B., Pa.	7,500.00	47,500.00
		\$ 47,500.00

Checks Cashied	47,406.06	
Balance as of December 31, 1980		\$ 490.96

CASH IN CHECKING ACCOUNTS	\$ 4,882.25
Balance in Beneficial Savings Bank, Philadelphia, Pa.	11,433.48
Balance in Trevoze Federal Savings, Southampton, Pa.	10,378.93
Balance in Colonial Federal Savings, Philadelphia, Pa.	730.06
Balance in Dividend Account, Wyoming National Bank, W-B., Pa.	490.96
Total Cash Balance, December 31, 1980	\$ 27,905.68

CERTIFICATES:

Certificate No. 266053-51, Beneficial Savings Bank, Philadelphia, Pa.	\$ 30,000.00
Certificate No. 26-014605, Colonial Federal Savings, Phila., Pa.	50,000.00
Certificate No. 20554-24, Southeast National Bank, Phila., Pa.	30,000.00
Certificate No. 240022699, Trevoze Federal Savings, Southampton, Pa.	40,000.00
Certificate No. 1443792, First Pennsylvania Bank, Philadelphia, Pa.	10,000.00
	\$ 160,000.00

This concludes my financial report. I wish to express my sincere gratitude to all of you for your trust, your kindness and your cooperation in all our undertakings. May I extend my very best wishes for the success of this, the 68th Convention, on the 95th anniversary of our existence. My goal was to give you good service which I hope I achieved, at least in part.

Respectfully submitted,
Leocadia Donarovich,
Treasurer

Motion by George Sadauckas to accept the Treasurer's report, second by Dr. Vladas Simaitis. Motion carried unanimously.

Chairman Leonard Pallis called for a report from Frances Katilus of the Constitution and By-Laws Committee.

Frances Katilus reported that her report is printed in the Convention booklet and that she did not receive any recommendations on any changes.

Vice-chairman Saulius V. Kuprys, Esq. read article 6 — Section 2 of the Constitution Procedure to amend the Constitution and By-Laws and said that the proposed changes listed on page 32 of the Convention booklet can not be acted upon.

Motion by Joseph B. Laucka to accept the recommendation of Atty. Kuprys second by Vyto Jucius. Motion carried unanimously.

Chairman Leonard Pallis called for a report of the Trustees. Trustee Vyto Yucius gave a verbal report as to the Trustees findings as follows.

Reports of the Trustees

June 11, 1981

To the Board of Directors of the Lithuanian Catholic Alliance

In compliance with the duties assigned to the trustees by the Constitution and By-Laws, Article 7, We: Vito A. Yucius and Dr. Vladas Simaitis, met at the Home Office on June 9, 10, 11, 1981 for examination of the Executive Director's and Treasurer's records for the period from January 1, 1980 to December 31, 1980.

We checked all orders issued for payment by the Home Office and found all in agreement with the cancelled checks. The amounts on the checks further agreed with the Home Office ledger. We compiled a list of outstanding checks the amounts of which correspond with the Treasurer's records as follows:

Total Cash Balance as of Jan. 1, 1980 \$ 25,637.53

Income:

January	51,180.43
February	59,088.20
March	33,211.51
April	25,204.12
May	16,200.71
June	70,891.13
July	18,482.56
August	44,432.05
September	32,244.46
October	32,233.62
November	13,150.39
December	17,042.26

\$ 413,361.45

\$ 438,998.98

Disbursements:

January	20,338.24
February	21,406.63
March	31,155.13
April	19,219.70
May	53,226.08
June	16,809.21
July	32,993.03
August	15,604.48
September	27,785.61
October	15,080.71
November	15,269.77
December	41,588.30

New Haven, Conn., during the international folklore festival. A group of Lithuanians also participated in the parade. Photo by Alexander Hunenko

Transferred to 6-month Savings Certificates	128,522.09
	110,000.00
Interest from all Savings Accounts	18,522.09
	9,854.80
Dividend Checks Cashied	28,854.89
	471.21
Total Cash Balance December 31, 1980	\$ 27,905.68

The total balance in checking accounts plus outstanding checks in the amount of \$32,508.19 agrees with balances appearing on the First Eastern Bank, Wilkes-Barre, Pa., Miners Savings Bank, Pittston, Pa., Wyoming National Bank, Wilkes-Barre, Pa. This amount added to the cash balance in Trevoze Federal Savings, Beneficial Savings Bank, Colonial Federal Savings in Philadelphia, Pa., and the dividend account in Wyoming National Bank equals the total cash balance.

We checked all files and first mortgages granted and found that the stated monthly payments on principal and interest had been made regularly, with the exception of Loan No. 256 — loan balance \$8,008.00 plus interest, Loan No. 291 — loan balance \$5,072.00 plus interest, Loan No. 303 — loan balance \$9,193.00 plus interest.

As of January 1, 1980 there are 52 mortgage loans: 46 conventional loans for the sum of \$592,800.00; 3 Veterans Administration loans — \$7,891.00 and 3 F.H.A. loans — \$15,621.00 for the total amount of \$616,312.00.

We carefully checked all Bond Investments at Wyoming National Bank — found them all in agreement with the Home Office records.

This concluded our examination for 12-month period of 1980 so we wish to thank the Executive Director, Treasurer and Office Personnel for their kind cooperation during our visit.

Respectfully submitted,

Vito A. Yucius
Trustee

Dr. Vladas Simaitis
Trustee

Motion by George Sadauckas to accept the report of the Trustees, second by Anthony Meskauskas. On the question, Joseph Giedraitis asked about the low interest bonds and was answered by Treasurer Leocadia Donarovich.

President Thomas E. Mack, Esq. explained the procedure of issuing a mortgage loan, as to the interest rate which is one percent less than the prevailing rate in the bank and that an applicant must be a member of the Alliance for at least one year before he can apply for a mortgage loan. After no other questions, the report was accepted unanimously.

Chairman Leonard Pallis called for a report from President Thomas E. Mack, Esq.

President Thomas E. Mack, Esq. gave a verbal report and submitted his written report as follows:

Monsignor Balkunas, Reverend Fathers, Members of the Board of Directors, Delegates, and Friends of our Great Lithuanian Catholic Alliance, it is my pleasure to submit a report to you of the activities and operations of our society during the period from June 1978 to July 1981.

Our last convention in the Pennsylvania Pocono Mountains was pleasant and enjoyable, according to many of the delegates who attended. Our time in Rochester on the shore of the Great Lake Ontario promises to be equally as good. For those of you who are able to spend extra time, there are a great many attractions nearby, including but not limited to, Niagara Falls, Lake Ontario, and the magnificent Genesee Valley. Enjoy it.

During the interim, the executive committee has been increased to five members. In addition, in order that we are able to properly conduct business, the Chair was elected to a seat on that committee rather than acting as it did for prior years in an "ex officio" status. The committee consists of Mrs. Donarovich, Frank Katilus, Vyto Yucius, Joseph Laucka and myself. The committee meets regularly and on occasion specially. The minutes of the meetings have been published regularly which I am sure you all read with interest, and the attendance was regular of the members who could attend, and they performed their duties loyally and diligently.

We have no legal problems confronting us of any sequence. We always have a few veiled threats from lawyers but we've never been forced into litigation. We believe that many times the threats are only of nuisance value aimed at provoking a small settlement.

Our home office is being staffed now by Mr. Charles Liscoosky, our Executive Director, and Miss Alena Miskinis and Elaine Eckert. Since our last meeting two loyal and devoted friends, and valued employees, Helen Mennens and Roseanne Walkavage have retired. It would be a breach of etiquette for me not to mention the decades of loyal and diligent service they performed for your Alliance. They now act as consultants for us on a monthly

(Continued on page 6)

Minutes of the 68th Convention of the Lithuanian Catholic Alliance

(Continued from page 5)

stipend. Our physical plant is very good, and perhaps 60 to 70% of the rehabilitation and restoration program in Wilkes Barre City has been completed, so that your office is surrounded by a new and graceful setting.

We continue to lose Lodge secretaries and in some cases mergers are necessary. However, a number of other fraternal societies with whom I'm acquainted, have the same problem. Many of the secretaries who are devoted are older and wish to retire, and have a difficult time finding replacements in view of the amount of compensation they receive for their services.

Our society is painfully aware that Lithuania is still under the domination of Soviet Colonialism. Your Board of Directors on behalf of the society continues to lend its support urging the continued non-recognition policy of our government. The Chair is of the opinion that the Voice of America, with the continued support of the United States government has done a remarkable job of keeping some spirit alive.

Our secretary Frank Katilus served admirable as our Executive Director filling the vacancy which existed when Monsignor Boll resigned for about two and one half (2 1/2) years when for personal health reasons he felt obliged to discontinue his service. It was then that Mr. Liscosky agreed to fill in the vacancy. We thank Mr. Katilus and we are deeply grateful for his efforts during the time that he served so admirably.

I regret to inform you that the membership drives which the Board sponsored have not been very successful. The incentives are certainly worth the effort but somehow the Chair and the Board have not been able to motivate any membership to speak of. We need your help.

Our investment income continues to exceed premium income. Our assets have not decreased very much in comparison to our membership decrease. Our financial structure is absolutely sound and yet if we continue losing membership our situation might be compared to that of the "Tontines". It is the story of a group of very wealthy men who have pooled resources of billions and billions of dollars with much of it pledged to go to the survivor of them. The problems they encounter are mind-boggling.

A-1 is the rating listed in the various consumer insurance and private documentary insurance reports in connection with your Alliance. Twelve years ago we had a solvency ratio of approximately 130 percent. It is now approximately 152 percent. The largest insurance agencies in the world have a current ratio of approximately 106 percent. In order to offset this large surplus your Board has voted an extra ordinary dividend for distribution prior to the convention. We are very strong and very solid financially. We know that the work of our secretaries, members and officers for the past 95 years is the reason for our strength and soundness. Once again I say to you that nothing is more constant than change and we have a duty and responsibility to discuss changes in our administration and changes in our "modus operandi" and certainly changes in our purposes. These statements concerning our financial solvency require more amplification and I will ask for some time at the Podium for that purpose.

Suffice it to say, that this situation could become severe or dangerous.

This year will be the first in many years when we will not break bread with a real gentleman, a fine editor, a courteous, gallant person, Mr. Matas Zujus. I shall not encroach upon time here to eulogize him in my report. Mrs. Donarovich has done so superbly. I can only say that I'm happy that I was able to write about him and "give him the roses" while he was alive, on several occasions.

Although our Vice President, Mr. Laucka, did a fine job in his tribute to our brother William T. Kvetkas, who passed to his reward since our last convention, it would seem fitting that I should take a few moments to pay a richly deserved tribute to a devoted and highly esteemed officer who served for many years as your supreme secretary.

Despite his very active life in Alliance activities and the numerous demands upon his time, he was first and foremost a family man. He loved to be with his family. He was a devoted husband to his dear wife, Katherine. He was sincere, he was earnest, he was loyal, he was industrious, he was self-sacrificing. He tried hard to give not only service to the members of our Alliance but also service with quality. We found him at all times a man of understanding, sympathy, learning and integrity.

He worked hard and long and may he enjoy his eternal rest and the rewards he has earned.

Mr. Zujus' passing left a great void in our publication. The "Garsas" was his baby. He only worked half a day — 12 hours, seven days a week. Fortunately we were, however, to have our Vice President Laucka offer to help with the editing of our newspaper until such time as we could get a permanent replacement. He made arrangements with Father Bucmys in Brooklyn, New York, and Father had done an excellent job of producing the editions which we have all received. The Board is very grateful to him for taking on these extra duties and I want to extend my thanks to him on behalf of the Board, the Delegates, and the members for so doing.

During the past several years we've been solicited by a number of people who suggest that they are fraternal membership consultants. Their correspondence might lead one to believe that they had a panacea for all problems in all fraternal societies. The Chair meets regularly with six or seven other officers in other fraternal societies in Pennsylvania and the concerted opinion of all of them is the problem of securing membership and competent managerial people.

It very well may be that at this convention we should consider spending some of the surplus we have on competent and adequate help in both those fields.

On May 2, 1979 all of us suffered a great blow — Monsignor Boll had passed away.

In the passing of the Monsignor I have lost a great and good friend, whose encouragement, counsel and wisdom have meant so much to me over the years. The cause of charity has lost a leader, who gave unstintingly of his labor and his time. We shall all miss him. His passing is a great blow to his colleagues on the Board, where intimacy of association added love to the respect entertained for him.

Here was a man of superlatively high standards, complete integrity, and boundless enthusiasm for whatever task he took in hand. No one, whose privilege it was to know him, is likely to forget

the candor of his speech, the courage of his faith, the warm and glowing brightness of his friendship. He never dodged a responsibility, never refused to take on a hard job if it needed to be done. What he preached, he practiced. What he believed, he believed in heart and soul. He fought hard for every cause in which he enlisted, and the causes for which he fought were good and right.

He was a friend and esteemed gentleman, and administrator, a builder, an outstanding member of the community, a true Patriot with a love, both for America and Lithuania, — but most of all a great priest of God. And he loved your Alliance.

We experienced a feeling of sadness for some time then — but today, perhaps in our hearts and minds should be — a feeling of gratitude, gratitude that this great man and priest lived among us, and that we knew him and that he left a great legacy to his parish, the Diocese of Scranton and the Alliance and its members. During his thirty-four (34) years at St. Michaels Parish in Scranton a beautiful new church, a convent, and a school were erected. The Bishop then asked him if he would take over the duties at Holy Trinity Parish in Wilkes Barre, where he served faithfully for twelve (12) years. One of his loves was the congregation of the poor Sisters of Jesus Crucified and he was the prime mover in having the magnificent structure, St. Mary's Villa, a home for the aged, erected and subsequently a fine convent for the Sisters. From 1947 until he died he was secretary to the Diocesan Council of Administration and of the building commission. Every window, door and roof in any building being erected in that Diocese came under the scrutiny of Monsignor Boll.

For forty-six (46) years, he labored in God's vineyard. Forty-six (46) years of prayer, dedication, love, commitment, of priestliness. Monsignor — was gentle — and kind. He was a gentleman in the true sense of the word. One of the definitions of a gentleman is "one who never gives pain to another". Always patient and understanding, he was never unkind to anyone.

He was a humble man. And he was ever conscious of an intelligence beyond his own. As a result, he had warmth, he was compassionate, he was approachable. He communicated easily with others, and as a priest, inspired in others his own love of God.

To those of us who were privileged to be close to him I know there has occurred a void in our life. To those of you, who were so privileged, I can now only say our loss is Heaven's gain.

I'm sure our dear Monsignor will look down upon us as we gather in Rochester, and join with me on behalf of the board, in wishing you a good convention, spirited but fruitful in the end, a prayer for results and plans for the future and above all a pleasant, successful, and enjoyable time with old and new friends.

Respectfully submitted,

Thomas E. Mack, Esquire
President

Joseph Giedraitis asked, how many members are there in the Alliance at the present time, and Charles Liscosky, Executive Director reported about 3,900.

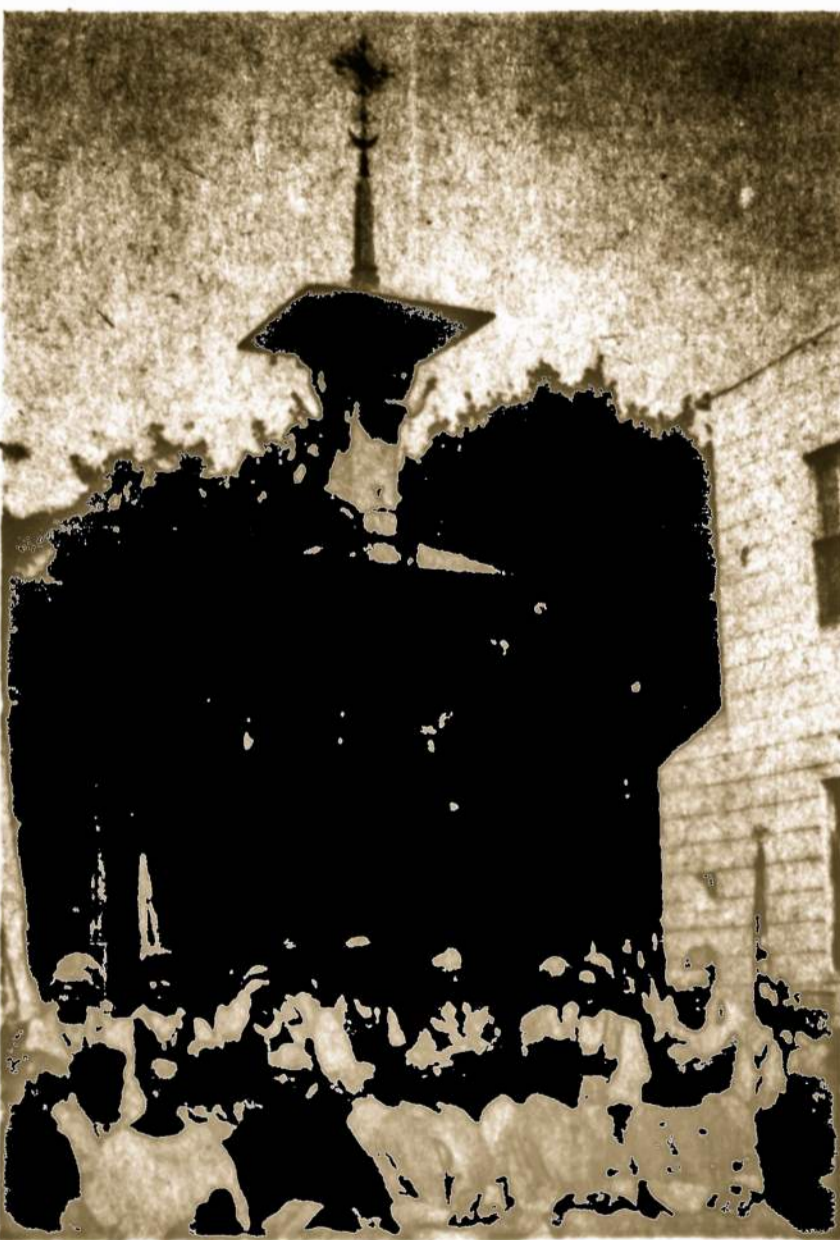
Saulius V. Kuprys, Esq. asked Atty. Mack for an explanation of the paragraph "Once again I say to you that nothing is more constant than change, and we have a duty and responsibility to discuss changes in our administration and changes in our 'Modus Operandi' and certainly changes in our PURPOSES". Atty. Kuprys wanted to know what changes in our purposes, and Atty. Mack answered, that he certainly did not mean to change the purposes from the beginning of the organization, but present changes if they do come up.

Leocadia Donarovich said that perhaps we should tell more of our services that we have for our members.

Motion by Albina Poska to accept the report of President Thomas E. Mack Esq. second by Anna M. Galenas. Motion carried unanimously.

Chairman Leonard Pallis adjourned the meeting at 11:50 A.M. for participation in a celebration of a Holy Mass for the deceased members of the Alliance and announced that the meeting will convene after lunch at 2:00 P.M.

Holy Mass for the deceased members of the Alliance was celebrated by our Spiritual Advisor, Rev. Msgr. John Balkunas, P.A. in the Cayuga room of the Marriott Inn at 12:00 noon.

On September 27th, in Maspeth, N. Y. the blessing of a Lithuanian Cross — Wayside Shrine took place. Seated in front, from the left: USA Congresswoman Geraldine Ferraro, Msgr. John Laven, the Bishop of Brooklyn Francis Mugavero, the Rev. Francis Bulovas, pastor, the Rev. John Pakalnikis, Rev. Father Anthony Frakapas, OFM, the Rev. L. Budreckas. Photo by Charles Binkins

LITHUANIAN CATHOLIC ALLIANCE

BOARD OF DIRECTORS

Spiritual Advisor: Rev. Msgr. John Balkunas, P.A., 555 68th Avenue, St. Petersburg Beach, Fla. 33706. Home — 813: 367-2523.

President: Thomas E. Mack, Esq., 11 West Union Street, Wilkes-Barre, Penna. 18702. Home — 717: 472-3880. Office 717: 823-1131.

Vice-President: Joseph B. Laucka, 9610 Singleton Drive, Bethesda, Md. 20817. Home — 301: 530-5631.

Secretary: Frank J. Katilus, 1059 Blair Avenue, Scranton, Penna. 18508. Home — 717: 342-3619.

Treasurer: Mrs. Leocadia Donarovich, 37 Eldon Avenue, Lansdowne, Penna. 19050. Home — 215: 626-2409. Office 215: 645-4100.

Trustees: George F. Sadauckas, 119 S. Rebecca Avenue, Scranton, Penna. 18504. Home — 717: 344-0429. Office 717: 348-3808.

Mrs. Rosalie Kizis, 134 Church Street, Pittston, Penna. 18640. Home — 717: 654-4271.

Medical Examiner: Joseph A. Stankaitis, M.D., 124 Croydan Road, Rochester, N.Y. 14610. Home — 716: 288-0604. Office 716: 263-6320.

Directors: Mrs. Albina Poska, 6606 S. Washtenaw Avenue, Chicago, Ill. 60629. Home — 312: 434-2374.

Leonard Pallis, 352 West Main Street, Plymouth, Penna. 18651. Home — 717: 779-1977. Office 717: 826-6440.

Leonard Mikelonis, 2934 Grendon Lane, Baltimore, Md. 21234. Home — 301: 665-2218.

Executive Director: Charles A. Liscosky, 137 Charles Street, Wilkes-Barre, Penna. 18702. Home — 717: 822-4855. Office 717: 823-8876; 829-2406.

Garsas Editor: Rev. Cornelius Bucmys, O.F.M., 341 Highland Boulevard, Brooklyn, N.Y. 11207. Office — 212: 827-1352.

CONSTITUTIONAL COMMITTEES

Benevolent Committee: Mrs. Patricia Mack, Heatherhill, Bear Creek, Penna. 18602. Home — 717: 472-3880.

Mrs. Joan Baranosky, 106 W. Brady Street, West Wyoming, Penna. 18644. Home — 717: 693-1795.

Mrs. Gene Kudirka, 341 Highland Boulevard, Brooklyn, N.Y. 11207. Home — 212: 235-0724.

Press & Information: Mrs. Regina Pikunas, 8761 W. Outer Drive, Detroit, Mich. 48219. Home — 313: 532-2109.

Albin A. Apton, 275 Empire Boulevard, Rochester, N.Y. 14609. Home — 716: 482-8571.

Dr. Leonard J. Simutis, 3551 W. 98th Street, Evergreen Park, Ill. 60642. Home — 312: 425-5494.

Constitution & By-Laws: Gerard Pallis, R.D. 3, Tunkhannock, Penna. 18657. Home — 717: 836-1266.

Stasys Lukosevicius, Sr., 1935 W. 7th Street, Woodhaven, N.Y. 11223. Home — 212: 849-6083.

Mrs. Frances Katilus, 1059 Blair Avenue, Scranton, Penna. 18508. Home — 717: 342-3619.

Judicial, Grievances & Appeals: Mrs. Mary Kozerski, 35 Hilldale Avenue, Plains, Penna. 18705. Home — 717: 823-8468.

Sylvester Kossa, 93 Russell Street, Edwardsville, Penna. 18704. Home — 717: 287-8554.

Charles Liscosky, 137 Charles Street, Wilkes-Barre, Penna. 18702. Home — 717: 822-4855. Office 717: 823-8876; 829-2406.

Youth Committee: Jonas R. Kuprys, 1806 S. 49th Court, Cicero, Ill. 60650. Home — 312: 863-0935.

David Donar, 37 Eldon Avenue, Lansdowne, Penna. 19050. Home — 215: 626-2409.

Mrs. Audrone Elvikis, 2951 West 63rd Street, Chicago, Ill. 60629. Home — (unpublished number).

An offer to join the LITHUANIAN FEDERAL CREDIT UNION

Everyone is saving some money for the future. Most of us depend on the local branches of major banks and savings associations to keep our hard earned money and to pay us an adequate rate of interest. But is the interest on our savings adequate and does it keep up with the rate of inflation?

We have a better solution for your money problems — become a member of a Credit Union.

A LITHUANIAN CREDIT UNION!

This is what we have to offer for you:

1. 7% INTEREST on regular "day of deposit to day of withdrawal" passbook savings accounts. (That's 1.5% better than what you get in a bank).

2. 12% INTEREST on Credit Union Share Certificates that are especially attractive to small depositors.

You can obtain Share Certificates for as little as \$500 or \$1000 or in larger sums (in \$500 units) for 3 months, 6 months or longer periods of time. The annual yield is in excess of 12%. (Isn't that better than the 5.5% for Savings Banks accounts?)

3. HIGHEST INTEREST ON MONEY MARKET CERTIFICATES. These Savings Certificates are issued for \$10,000 deposits and pay not a penny less than the bank issued Certificates.

4. ALL DEPOSITS ARE INSURED UP TO \$100,000 by National Credit Union Administration. Your money is just as safe here as in any bank.

5. CONVENIENT LOANS to all members at the lowest possible interest rates. You can borrow money to buy a new car, to repair your home or for any other worthwhile project. Credit Union is always here to help you.

6. FINANCIAL ADVICE, for you and for your family — free of charge service for all Credit Union members.

The KASA Lithuanian Credit Union in little more than a year has reached one and a half million dollars in deposits!

Through advertising, donations and services it helps the Lithuanian community and its individual members.

You should be one of us and you are welcome to join us.

Come in, write or phone to KASA LITHUANIAN CREDIT UNION, 86-01 114th Street, Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. (212) 441-6799.

For your convenience our offices are open every working day from 9 AM till 9 in the evening. Fridays till 6 PM and Saturdays till 5 PM.

WE HOPE TO SEE YOU SOON!

THE CHRONICLE OF THE CATHOLIC CHURCH IN LITHUANIA

DOCUMENT NO. 35
August 30, 1980

(The complete text)

To: The Ordinaries of the Lithuanian Catholic Church and to the President of the Kaunas Theological Seminary.

The Second Vatican Ecumenical Council proclaims in its decree *Optatum totius* that the "clergy shall consider the Seminary as the heart of the diocese and will gladly assist it to the extent of their ability". Hence the most understandable concern of all Lithuania's bishops and priests about the only existing Theological Seminary in Kaunas. The recent events at the Seminary compel us to show even greater concern for its fate.

The Lithuanian clergy has recently found out that **Petrus Anilionis**, the Commissioner of the Council for Religious Affairs, has ordered the expulsion of **Aloyzas Volskis**, a fourth-year student, from the Theological Seminary. He was accused of associating with the so-called 'extremist-priests' during his vacation. This event has caused particular indignation because of the Commissioner's insistence that the above-mentioned theological student be expelled by the leadership of the Seminary. By expelling Aloyzas Volskis, the official atheists are black-mailing the theological students and active priests; this behavior not only exceeds the limits of the permissible as defined by the Soviet law, but also violates the elementary norms of human behavior. The Lithuanian priests are asking with good reason if the Commissioner has the legal or moral right to intervene so crudely into the internal affairs of the Theological Seminary; they are also asking what the Seminary would be worth if it submitted to illegal compulsion and began dismissing those seminarians in whom the church had placed its greatest hopes? If the seminarian has really violated the Soviet laws, his case should be handled by the procurator's office and the courts, but one should never acquiesce in the attempt of the Commissioner of the Council of Religious Affairs to act as an unofficial procurator. Afraid to leave the traces of his criminal activity, he is verbally forcing the president of the Theological Seminary and the Ordinaries to become the accomplices of his crimes.

The decree *Presbyterorum ordinis*, issued by the Second Vatican Ecumenical Council states: "The Shepherd of our souls and Bishop has founded His Church in such a way that God's people, whom he has selected and acquired by his

blood, could always and to the end of the world have their priests, that Christians never be like sheep without a shepherd". This summer the leadership of the Seminary has sent 36 names of new candidates for confirmation by the Commissioner of the Council for Religious Affairs in Vilnius — he rejected 17 candidates. Eleven candidates were prevented from entering the Theological Seminary last year. This deplorable situation has been going on for over thirty years and no end is yet in sight. The Council for Religious Affairs has prevented hundreds of the most outstanding candidates from attaining priesthood. If not for this ceiling on the number of seminarians, a limit inspired by atheist fanaticism and imposed on the Theological Seminary, the number of priests in Lithuania would be many times larger than it is now.

The Theological Seminary is placed in a particularly painful situation when the decisive word on the acceptance of candidates belongs not to the seminary leadership or to the ordinaries, but to the officials of the atheist government, led by the Commissioner of the Council for Religious Affairs. The wreckers of the Church are trying to channel into the Theological Seminary as many candidates as possible who do not have a vocation for priesthood, are of poor physical and mental health, or are even forced to collaborate with the State security organs. The Lithuanian priests have been saying for a long time that this situation in the Theological Seminary is very harmful for the Church and that an energetic

effort by all concerned is required for its correction. There is no justification for unfit seminarians undermining the Seminary spirit and, upon becoming priests, the entire clergy.

We are deeply convinced that, despite the difficult conditions, the Lithuanian ordinaries and the leadership of the Seminary should make a greater effort to defend the good candidates and the seminarians, while the candidates who are sent by the government organs or are otherwise unsuitable, should be diverted to secular life. The decree of the Second Vatican Council on the "preparation of priests" categorically states that "in the selection and testing of candidates, one must always be exacting, even if there was a great shortage of priests, because God will not allow his Church to lack laborers".

The clergy of Lithuania is also convinced that as long as the Theological Seminary lacks freedom of action, the Ordinaries themselves, with the assistance of the priests, should see to it that all the suitable candidates, rejected by the Council for Religious Affairs, be enabled to study, to educate themselves and to be ordained at an appropriate time.

As we conclude our discussion of several problems of the Theological Seminary, we wish to assure the leadership of the Seminary as well as the Ordinaries that all Lithuanian priests will support you in these sacred duties to keep the heart of the Catholic Church — the Theological Seminary — in good health and capable of graduating zealous workers in the Vineyard of Christ.

LITHUANIAN CATHOLIC ALLIANCE ORGANIZED IN 1886

The first arrivals in the United States from Lithuania found themselves in a new land with different customs and traditions. They organized societies for mutual help with their main goal of preserving their religious future, their national and cultural inheritance. This spearheaded the erection of the Catholic churches. Also, at the time of a death, each contributed small amounts to pay burial expenses. In the year of 1886, there was organized an alliance of Catholic societies and the name of the Lithuanian Catholic Alliance was adopted.

ST. PETERSBURG, FLORIDA

Some of our Lithuanian residents here in St. Petersburg, Florida, are being accused and harassed by the Jewish Defense League, and rising to the occasion is our own K of L member, Victoria Jacobson, with articles regarding this situation, both in the local newspapers and through our own radio station.

In August she spoke on Talk

Show Radio WPLP about this, and the following is just a small segment of her conversation, and I quote:

"We feel it is our moral commitment to bring to your attention what we consider to be an historically true fact the first Holocaust that nobody talks about, that is not written about, and that remains as hidden fact of a horrendous part of history.

ST. MARY'S, WANAMIE, OBSERVED JUBILEE

St. Mary's Parish, Wanamie, observed its Diamond Jubilee on Sunday, October 11, at 3:00 p.m., with a Pontifical Mass of Thanksgiving. Auxiliary Bishop James C. Timlin, V.G., principal celebrant of a concelebrated Mass with five former pastors, Msgr. Anthony Norkunas, Father Peter Alisauskas, Father John Dastick, Father John Masakowski and Father Joseph Lasky. Father Victor Simkonis, also a former pastor is a guest at Little Flower Manor, Wilkes Barre.

Following the Jubilee Liturgy, a dinner-dance has been held at the Nanticoke American Legion at 4:30 p.m. General Chairman Mrs. Betty Yakimowicz assisted by Mrs. Josephine

The first Holocaust, occurring in Lithuania, resulted in box-car deportations, freezing long walks, torture, maiming and ultimate death of Millions of Lithuanians, eventually resulting, as Russia swept through the Lithuanian corridor and on into the Ukraine and Poland, in a genocide, mainly through famine, of six million human beings — a genocide of incredible magnitude, an occurrence that the whole world seems to know little about, since the spotlight has always been focused on the Nazi holocaust, which brought about the murder of six million Jews. Who is not heartsick and sorry for the innocent in that most terrible event!

But please know that there exists a surging unrealized wish in our hearts and minds that, above all, the Western world becomes aware of those people who died of famine and outright murder at the hands of the Russians and their collaborators. The Lithuanian people also suffered hardships of indescribable measure; they were shipped to Siberia, beaten, robbed, tortured, maimed, their homes and their lives destroyed. Now some 40 years later there are Lithuanians being persecuted and facing possible deportation — thus sure death — because they are accused of past cruelty to Jews."

We are grateful to Victoria Jacobson for her all out efforts, to help in some way these beleaguered people, out of this situation, which is cruelty beyond measure, to bring forth these accusations after 40 years, from which they have already been cleared, and bring them unnecessarily to a point of despair, when most of them are in their seventies.

H. Vilnis

of God, under the title of 'Aušros Vartai' (Gate of Heaven). For this purpose they would purchase the former Methodist Church situated on the 'New Road.'

Officers selected were: Casimir Pieksztininkas, president; Carl Alvis, vice president; Vladas Mielauckas, secretary; Anthony Shukvietis, treasurer, Vincent Matakaukas, Joseph Baejunas and Anthony Franka. Joining this select group as collectors in Wanamie were Martin Sluzialis and Matthew Levulis, while Michael Levulis and Thomas Masialis performed similar roles in Glen Lyon.

Upon obtaining permission from Bishop Michael J. Hoban, the Methodist Church was purchased on October 7, 1901, for the sum of \$7,000 and the deed presented to the Bishop. At Christmas time that year the first Mass was offered by Father J. Zilinskas, pastor of St. Casimir's Plymouth. Despite the fact that the parish embraced only 70 families their generosity far exceeded their numbers and the church grew rapidly.

The parish originally was served by several pastors until 1906 when the present rectory was completed during the tenure of Father J. Kasakaitis.

With the arrival in 1916 of Father J. K. Miliauskas in

(Continued on page 8)

COMMUNION BREAKFAST AT ST. CASIMIR'S

The Christian Mothers Altar and Rosary Society of St. Casimir's Church, Pittston, held their annual Communion Breakfast recently in the church hall. Invocation was given by Rev. Peter J. Alisauskas. Mrs. Helen Nagy, president,

welcomed the members and guests and Mrs. Mary Luke acted as toastmaster. Rev. Michael Bryant of Our Lady of Fatima Center, Elmhurst, was guest speaker. Rev. Alisauskas, moderator gave remarks and benediction.

Pictured, first row, seated, from left, Mary Ann Dula, Mary Luke, Rev. Alisauskas, Rev. Bryant, Helen Nagy, Helen Senick. Second Row, Jule Keder, Marion Tribendis, Marion Chelalis, Mary Walknis, Frances Mercinavage, Agatha Ambromavage.

STATEMENT OF OWNERSHIP, MANAGEMENT AND CIRCULATION			
1. TITLE OF PUBLICATION		2. PUBLICATION NO.	3. DATE OF FILING
GARBAS		214520	Oct. 1, 1981
4. FREQUENCY OF ISSUE		5. A. NO. OF COPIES PUBLISHED ANNUALLY	6. ANNUAL SUBSCRIPTION PRICE
Monthly, except July-August		10	\$ 2.00
7. COMPLETE MAILING ADDRESS OF HEADQUARTERS OR GENERAL OFFICE OF PUBLICATION (Street, City, County, State and ZIP Code) (Not printer's address)			
341 Highland Blvd., Brooklyn, NY, 11207, Kings County			
8. COMPLETE MAILING ADDRESS OF THE HEADQUARTERS OR GENERAL BUSINESS OFFICE OF THE PUBLISHER (Not printer's address)			
71-73 So. Washington St., Wilkes-Barre, Pa. 18705			
9. FULL NAMES AND COMPLETE MAILING ADDRESSES OF PUBLISHER, EDITOR, AND MANAGING EDITOR (This item MUST NOT be blank)			
PUBLISHER (Name and Complete Mailing Address)			
Lithuanian R.C. Alliance of America, P.O. Box 32, Wilkes-Barre, Pa. 18705			
EDITOR (Name and Complete Mailing Address)			
Rev. Dr. Cornelius Bužys, C.P.S., 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY, 11207			
MANAGING EDITOR (Name and Complete Mailing Address)			
Charles A. Jascosky, P.O. Box 32, Wilkes-Barre, Pa. 18705			
10. OWNERS (If owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual owner, must be given. If the publication is published by a proprietor, his name and address must be stated.)		COMPLETE MAILING ADDRESS	
LITHUANIAN R.C. ALLIANCE		P.O. BOX 32, WILKES-BARRE, PA.	
OE-Annex		18705	
11. A. BONDHOLDERS, MORTGAGEES AND OTHER SECURITY HOLDERS OWNING OR HOLDING 1 PERCENT OR MORE OF TOTAL AMOUNT OF BONDS, MORTGAGES OR OTHER SECURITIES OF THIS KIND		COMPLETE MAILING ADDRESS	
NONE		NONE	
12. FOR COMPLETION BY OWNERS OR MANAGERS AUTHORIZED TO SIGN AT SPECIAL RATE SCHEDULES (SEE INSTRUCTIONS ON REVERSE OF THIS FORM)			
13. EXTENT AND NATURE OF CIRCULATION		14. COPIES OF THIS PUBLICATION	15. COPIES OF THIS PUBLICATION
A. Total number of copies (Net press run)		2600	2600
B. Paid circulation (See instructions)		NONE	NONE
C. Total circulation (Sum of B and C)		2125	2125
D. Copies not in circulation (See instructions)		2125	2125
E. Total (Sum of C and D)		4250	4250
F. Paid circulation (See instructions)		NONE	NONE
G. Total (Sum of F and G)		2600	2600
16. I certify that the statements made by me above are correct and complete.			
Signature: <i>Rev. J. K. Miliauskas</i>			

WYOMING KLONIO ŽINIOS

Judge Peter Paul Olszewski

ELECT JUDGE OLSZEWSKI TO THE SUPERIOR COURT

Judge Peter Paul Olszewski has been Luzerne County's Common Pleas Judge for 14 years; now he wants to bring that experience to the Pennsylvania Superior Court.

A graduate of SS. Peter and Paul's School, Wyoming Seminary, Lafayette College, and St. John's University Law School, Olszewski (pronounced Ol-shef-ski) has been a trial judge since 1968, receiving an overwhelming vote of confidence in 1977. He also practiced as a trial lawyer for 15 years.

Judge Peter Paul Olszewski understands first-hand the direct impact of a judge's decision; his judicial philosophy shows it.

"Our judicial system is hamstrung by an endless chain of hearings and rehearings, trials and retrials, appeals after appeals," Judge Peter Paul Olszewski said. "Such a system taxes the patience and confidence of the people and must be terminated by determined and dedicated judges."

Judge Peter Paul Olszewski is one of those judges, with a reputation for eliminating

court delays and promptly disposing of cases.

An advocate of continuing legal education, Judge Peter Paul Olszewski is active in Pennsylvania Judicial Conferences, the American and Pennsylvania Bar Associations, and chaired the 1980 and 1981 Meetings of the State Trial Judges. Believing education also comes from the public, Judge Peter Paul Olszewski belongs to various community and veterans' organizations.

"The Superior Court is not an 'ivory tower' body, but an appellate court which directly affects citizens' lives, rights, property, safety and security," Olszewski said.

"I am a law-and-order judge, a no-nonsense judge," Judge Peter Paul Olszewski said. "I will do my level best to be a good judge."

He has already shown he knows how!

Elect Judge Olszewski to the Penna. Superior Court. He deserves it.

OBITUARY

Mrs. Agnes Skeras

Mrs. Agnes Skeras, of 178 S. Meade St., Wilkes-Barre, died September 18 in Little Flower Manor, where she was a guest the past two years.

Born in Lithuania, she resided most of her life in Wilkes-Barre. She was a member of Holy Trinity Church, Wilkes-Barre, its Living Rosary and Christian Mothers Societies. Her husband, Anthony, died in 1969.

Surviving are a son, John, Scranton; daughters, Helen, Wilkes-Barre; Mrs. Jule Matkonis, Spotswood, N.J.; Mrs. Bernice Sirocki, Wilkes-Barre; 10 grandchildren, three great-grandchildren.

Buried September 21 with a Mass of Christian Burial in Holy Trinity Church. Interment in the parish cemetery, Bear Creek.

Mrs. Skeras was a member of LCA Lodge 17.

Judge Bernard J. Podcasy

ST. MARY'S, WANAMIE, OBSERVED JUBILEE

(Continued from page 7)

1916, the parish embarked on a period of growth and expansion and a new and larger church was completed in 1922, and dedicated by Bishop Andrew Brennan.

Father Miliauskas despite difficult times managed to reduce the original \$32,000 debt to \$8,200. After a brief period of administration by Father J. Rastutis, Father Victor Simkonis was named pastor in 1933.

Anticipating the Golden Jubilee of the Parish, Father Simkonis completely refurbished the church and rectory and had the grounds graded and beautified at the estimated cost of \$20,000.

Father V. Kupstas was named pastor, May 20, 1953, and he oversaw the remodeling of the rectory. Father John Valunas, became pastor in 1955, during which time a new organ was purchased and dedicated with a concert in October, 1960.

Father Peter Alisaukas was appointed pastor on April 27, 1961 upon the death of his predecessor, and immediately he executed plans to erect a shrine in Father Valunas' memory. During his pastorate, permanent picnic stands were erected and paved parking areas completed and these facilities were blessed on June 24, 1962. The Glen Alden Coal Company donated land for a parish cemetery and in 1964 a cemetery

LCA MEMBER'S DEATHS

Mrs. Leona Filoreto — Lodge 90 — 28 E. Oak Street, West Hazleton, Pa. 18201. Died: August 30, 1981. Buried: September 2, 1981 SS Peter and Paul's Cemetery, Hazleton, Pa.

Anele Pikūnienė — Lodge 38 28 Marion Street, Pittsburgh, Pa. 15205. Died: August 31, 1981.

Stasys Barzdukas — Lodge 307 — 18308 Hiller Avenue, Cleveland, Ohio. Died: September 13,

cross was erected, donated by the parish societies.

Father Anthony Norkunas served briefly to be succeeded by Father John Dastick on January 25, 1967, who in turn relinquished pastoral duties to Father John Masakowski who became administrator on February, 20, 1969.

Father Masakowski completely renovated the electrical system in the church and directed the installation of new carillon bell system. His immediate successor Father Joseph Lasky, who became pastor, September 7, 1971 installed new heating units, glass doors in the vestibule, and a new Altar of Sacrifice. He also macadamized the walks and parking lot areas.

Father Carl Prushinski accepted the challenge of preparing the parish for its 75th jubilee upon assuming the pastoral charge on September 4, 1979. In anticipation of the celebration, the Church's interior was cleaned, statues repainted, carpeting installed, all to enhance the beauty of the church. Currently a re-roofing project is in the planning stage. Today St. Mary's stands as testimony to the faith and perseverance of the founding fathers, the parishioners and the pastors who have served the parish.

1981. Buried: September 15 All Souls' Cemetery, Chardon, Ohio.

Mrs. Stefa Reinsys Daidynas — Lodge 222 — 1645 Laslo Drive, Escondido, Calif. 92025. Died: September 10, 1981. Cremation: September 15, 1981 Cypress View Crematory, San Diego, Calif.

Mrs. Agnes Skeras — Lodge 17 — 178 S. Meade Street, Wilkes-Barre, Pa. 18702. Died: September 18, 1981. Buried: September 21, 1981 Holy Trinity Cemetery, Bear Creek, Pa.

Joseph F. Galinis — Lodge 23 — Hastings, Pa. 16646. Died: September 25, 1981. Buried: September 28, 1981 St. Bernard's Cemetery, Hastings, Pa.

Jurgis Ambrozevičius (George Ambrose-Ambroski) — Lodge 151 — 326 West Main St., Westville, Ill., 61883. Died: September 24, 1981.

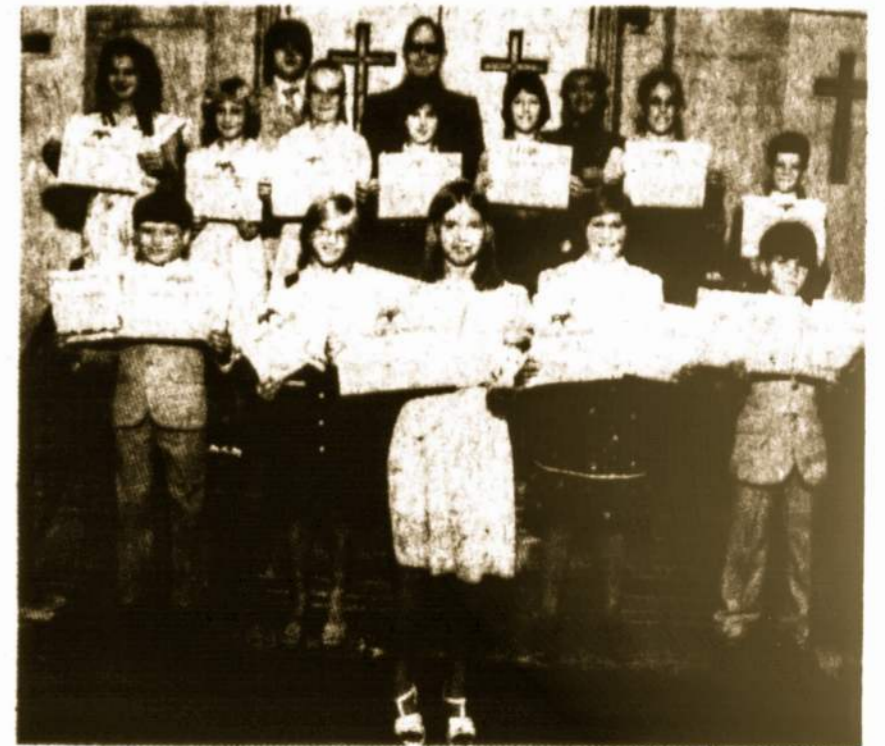
AWARDS DAY HELD BY ST. CASIMIR'S

The Junior Choir of St. Casimir's Church, Pittston, recently celebrated its first annual Awards Day. Foreground center is Laurie Burdett who won the "Angel Award", perfect attendance and merit awards.

First row: perfect attendance and merit award winners are, George Kamage, Rebecca Drouse, Linda Musto and Michael Kamage.

Second row merit award winners are Jackie Yagloski, Chris Walter, Karen Shillabeer, Josephine Kamensky, Patricia Corey, Jennifer Kizis, John Drouse. Daneen Mazenko was absent from photo.

Third row, Peter Dotter, assistant organist, Rev. Peter Alisaukas, moderator, and Mary Ann Dula, organist/director. The children presented Mrs. Dula with a rose.

"Garse" galima įsigyti šias knygas (Lietuvių ir anglų kalbomis)

Lithuanian Cookery, paruošė Izabelė Sinkevičiūtė. 316 puslapių, didelio formato. Kaina \$8.00

Amerikos Lietuvių Taryba, parašė Leonardas Šimutis. Kaina 3.00

Lietuvių — Anglų Kalbų Žodynas, paruošė B. Piesarskis ir B. Svecevičius. 512 psl., apie 27,000 žodžių. Kaina \$8.00

Anglų — Lietuvių Kalbų Žodynas, paruošė V. Baravykas. Apie 30,000 žodžių ir posakių Kaina \$8.00

Lietuvių kalbos vadovas (Introduction to Modern Lithuanian) Paruošė kalbininkai Leonardas Dambriūnas, Antanas Klimas ir William R. Schmalsteig. Kaina \$10.00

Popular Lithuanian Recipes, lietuviškų valgių mėgėjams Juzės Daužvardienės anglų kalba paruošta knyga. Kaina \$4.00

Vytautas The Great, kan J.B. Končiaus angliškai parašyta istorinė knyga. Kaina \$2.00

Lithuanian Self-Taught, M. Variakojytės - Inkenienės paruoštas rankvedis, prisilaikant Marlborough's sistemos. Kaina \$3.50

Vidudienio Sodai, Bernardo Brazdžionio eilėraščiai. Už šį poezijos rinkinį autorius laimėjo 1958-59 metų kultūros žurnalo "Aidų" literatūros premiją. Viršelio aplanką piešė dail. Telesforas Valius. Kaina \$4.00

Amerikos Lietuvių Vardynas, Jungtinių Amerikos Valstybių žinomesnių lietuvių biografines žinias, su prof. Kazio Pakšto įvadu. 240 psl., kietais viršeliais. Kaina \$4.00

The Forty Years of Darkness, by Juozas Vaišnora, translated by Joseph Boley. Suppression of the Lithuanian Press and how it was regained. Price ... \$2.00

Lithuanians in America, Dr. Antanas Kučas; translated by Joseph Boley \$6.00

The Brothers Domeika, a novel, Liudas Dovydeanas; translated by Milton Stark \$6.00

Day of Shame, the truth about the murderous happenings aboard the Cutter Vigilant, during the Russian-American confrontation at Martha's Vineyard. The tragedy of Simas Kudirka, by Algis Rukšėnas \$9.00

Teismas Biržely, dokumentuotai aprašoma Nijolės Sadūnaitės teismas ir kaltinimas. Parašė Jurgis Gliūda. Kaina \$2.00

Simas (The story of Seaman Simas Kudirka), by Jurgis Gliūda. Translated from Lithuanian by Kęstutis Čižianas and J. Žemkalis \$5.00

"Garso" Administracija P.O. Box 32 (71-73 So. Washington Str.) Wilkes-Barre, Pa. 18703

RETAIN JUDGE PODCASY

Judge Bernard J. Podcasy has served honorably and well as one of Luzerne County's Common Pleas Judges for almost 10 years; now he wants to continue using that experience for another term. A graduate of the University of To-

ronto and Georgetown University Law School, he was elected to the bench by an overwhelming majority 10 years ago.

An Infantry Army Captain in the Second World War, he was wounded in action 3 times; he served as Prothonotary of Luzerne County for 10 years, has experience as an Assistant District Attorney, Solicitor of Ashley Borough and former Deputy Attorney General in Pennsylvania.

He is a member of the V.F.W., the Catholic War Vets, the D.A.V., the Tatra Club and a number of civic and fraternal organizations. He is one of 8 children born to the late Joseph and Catherine Podcasy, Polish immigrants. He has a reputation for tempering mercy with justice, when appropriate, and cutting through "legal mumbo-jumbo" to get quickly to the issue in order to promptly dispose of cases before him. He has always been supportive of and sympathetic with Lithuanian causes. He has earned and deserves our vote and support for retention in November. To vote for his retention:

Pull down the lever opposite the retention question at top of ballot.

Judge Podcasy and President Thomas E. Mack, both retired disabled, World War II Officers, have been good friends for many years.